

Ponedjeljak, 30. septembar 2002.

Svedok C-037

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, naročito je prošle nedelje bilo važno pitanje presretnutih razgovora. Zamolili ste da se pozabavimo time, mislim, danas. Da li mogu da predložim sledeći način regulisanja tog pitanja, nadam se kratko. Argumenti o prihvatljivosti presretnutih razgovora u ovom Tribunalu, tipično sadrže dve komponente: prvo, pitanje da li ima bilo kakve nezakonitosti prema domaćem zakonu zemlje u kojoj je učinjeno presretanje, koje može da opravda isključivanje tog materijala iz dokaza; drugo, da li postoji pitanje autentičnosti koje može da opravda isključivanje presretnutog razgovora. U ovom slučaju, presretanje je predmet dokaznog materijala, identifikovanog u paragrafu 48 sažetka i daje pravo da se postavi pitanje autentičnosti, jer je presretanje između ... Materijal je razgovor između svedoka i druge osobe, Karadžića, a svedok je u poziciji da identifikuje oba glasa i sam razgovor. To je, verovatno, dispozitiv za svaki argument i to može da bude stav i drugih, danas prisutnih u sudnici. Čak iako nije, treba da se vratimo na prvi slučaj zakonitosti na koji se ponekad poziva, zbog konvencija o ljudskim pravima uopšte, vredno je pomena sledeće, kao preambula: nikako se ne dovodi u pitanje narušavanje privatnosti, prvo, zato što je sam svedok jedan od učesnika u razgovoru i on ne postavlja pitanje privatnosti, dok je druga strana begunac od pravde, Radovan Karadžić, koji je optužen ovde i koji se nije pojavio. Znači da je jedini zamislivi argument, onaj argument o zakonitosti koji je optuženi pomenuo prošle nedelje. Ne pravim pitanje što je optuženi to pomenuo kasno u toku svedočenja, jer je tek tada, nedavno, to primetio. Ipak, nema osnova ni za argument - poziv na nezakonitost i ako bude potrebe tokom suđenja, ovo pitanje treba detaljno da se ispita. Slučajno se desilo da je

Pretno veće u isto vreme zauzeto drugim slučajem u kome je identično pitanje postavljeno i o kome ima skorašnjeg materijala, iako su aneksi poverljive prirode. To je javni materijal u *Predmetu Krajišnik/Plavšić*, od 27. septembra i pročitacu deo iz paragrafa 10 tog materijala Tužilaštva koji utvrđuje sledeće: "23. avgusta 1991. godine, SDB je uputilo molbu Ministarstvu unutrašnjih poslova SRBIH da presretne telefonsku i faks komunikaciju Karadžića." Šifra koja se odnosi na Karadžića u drugoj molbi je bila "Latas" Ö Dalje se objašnjava da su transkripti razgovora koji su presretnuti prema toj dozvoli često naslovljeni "Latas" i imamo takve transkripte. Imamo transkript jednog presretnutog razgovora koji je zakonitim putem dobijen u zemlji gde je to pitanje rešeno u korist ovog zahteva prema tadašnjem zakonodavstvu. Da bismo potpuno i detaljno dokazali takve stvari, trebalo bi nam puno vremena i bilo bi najbolje da obe strane podnesu svoje podneske s tim u vezi, napisмено. Pošto mi očekujemo da će u dokaznom materijalu biti i drugih sličnih razgovora, prisluškivanih i presretnutih razgovora, ja predlažem da po ovom pitanju podnesemo detaljne argumente napisмено, iznoseći pravnu osnovu i činjeničnu osnovu za njihovo uključivanje u dokazni materijal, jer pretpostavljam da će optuženi postaviti pitanje kršenja Pravila 95 i to možemo da uradimo zaista dosta brzo, jer će se uglavnom raditi o ponavljanju argumenata iznetih u *Predmetu Krajišnik/Plavšić*. Ukoliko to budemo mogli da uradimo i da odgovorimo na druge podneske, onda ćemo biti u stanju da vam podnesemo kompletnu dokumentaciju, možda do kraja ovog meseca, kada se očekuje da će svedočiti jedan svedok koji će da uvede presretnute razgovore, a u kojima će biti prepoznat ne samo njegov glas, kao što je slučaj sa ovim svedokom, već i glasovi u razgovoru koje on može da prepozna, što će zahtevati malo kompleksnije razmatranje. Ukoliko Pretresno veće odobrava ovakav način rada, onda ćemo kasnije da rešavamo pitanje sa ovim konkretnim razgovorom, ali hteo bih da se vratim na prvo pitanje, pitanje verodostojnosti. Verodostojnost može, konačno, da dokaže ovaj svedok. Nema nikakvog pitanja privatnosti, tako da o tome ne očekujemo nikakve prigovore i tražimo od vas da prihvatite ovaj presretnuti razgovor kao dokazni materijal. Onda Pretresno veće može da raspravlja o presretnutim razgovorima uopšteno govoreći i da odluči da li su oni prihvatljivi.

SUDIJA MEJ: Znači vaš predlog je sledeći: da se ovo pitanje razmatra prvo od strane Tužilaštva napisмено i ako to prihvatimo, onda ćemo da zamolimo amikuse da učine isto, da pripreme pisani podnesak. Onda ćemo imati jednu raspravu na kojoj će da se raspravlja o svim sličnim trakama. Međutim, u

međuvremenu ova traka će da bude uvedena privremeno, možda ćemo joj dati broj za identifikaciju, a svedok će da kaže sve šta može da kaže o toj traci. Onda ćemo o prihvatljivosti te trake da raspravljamo zajedno sa svim ostalim trakama.

TUŽILAC NAJS: Naravno, dodatna prednost toga je da će Pretresno veće moći istovremeno da razmatra ista pitanja koja su zajednička sa ovim drugim predmetom kog sam pomenuo. I to, naravno, štedi sudsko vreme i obezbeđuje doslednost Ö

SUDIJA ROBINSON: U svim tim presretnutim razgovorima pominje se ista činjenična situacija i zbog toga mogu da se rešavaju zajedno?

TUŽILAC NAJS: Većina tih presretnutih razgovora potpadaju pod istu nadležnost kao i ovaj ovde, kao što je objašnjeno u podnesku u *Predmetu Krajišnik/Plavšić*. Ima još nekih koji imaju drugu činjeničnu pozadinu, ali verujem da i njih možemo da rešavamo istovremeno. Za sve te razgovore postavljaju se pitanje verodostojnosti i autentičnosti koje možemo da rešavamo i sa ovim svedokom, jer ovaj svedok je jedan od učesnika u razgovoru, a druge glasove može da prepozna i identifikuje.

SUDIJA KVON: Ja imam jedno pitanje: što se tiče ovog konkretnog presretnutog razgovora o kome govorimo ovde, snimak nije napravio jedan od učesnika u razgovoru; ni svedok, ni drugi učesnik u razgovoru. To je snimak koji je napravila treća strana. Je li tako?

TUŽILAC NAJS: Da, upravo tako. Svedok samo prepoznaje svoj glas i potvrđuje ga.

SUDIJA MEJ: Naravno, razgovaraćemo uskoro i o nadležnosti i sudskoj praksi, u to vreme je već bio u toku *Predmet Kordić* i u tom predmetu se raspravljalo o jednoj sličnoj stvari, u vezi sa telefonskim razgovorom koji je bio presretnut i postavilo se pitanje prisluškivanja. I mislim da imamo jednu usmenu odluku o tome.

TUŽILAC NAJS: Sećanje vam je vrlo dobro. Ja mogu čak da vam ukažem na konkretne paragrafe. To je strana koje počinje sa 13653. To nije zvanična verzija naređenja.

SUDIJA MEJ: Gospodin Kej (Kay) hoće da kaže nešto o tome.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, radi se o Pravilo 95 koje očigledno mora pažljivo da se razmotri, pošto je optuženi postavio to pitanje. Mi smo pregledali dotični materijal i teško nam je da povežemo ono šta tu piše sa onim šta govori ovaj konkretni svedok u okviru ovog Predmenta. Možda bi bilo bolje da počnemo od osnove koju daje raspored, da tužiteljica Uerc-Reclaf iznese svoje argumente i da onda vidimo da li se zaista postavlja pitanje Pravila 95.

SUDIJA MEJ: Da li vi prigovarate onome šta je rekao tužilac, da ovaj svedok govori o ovom konkretnom presretnutom razgovoru, a zatim da Pretresno veće raspravlja o tom pitanju uopšte govoreći?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Koliko sam ja shvatio, ovo neće da bude konačno, zasada, privlačeni dokazni materijal. To je samo dodatna komponenta naše rasprave, zasada.

SUDIJA MEJ: Da, ali nećemo da zovemo svedoka naknadno da govori o tome, kada već završi svoje svedočenje.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da, tek treba da se reši pitanje prihvatljivosti.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, čuli ste šta je predloženo. U ovom trenutku, pošto nemamo, zasada, informaciju koja nam je potrebna, nećemo sada da rešavamo o prihvatljivosti ovog konkretnog presretnutog razgovora. Donećemo odluku o prihvatljivosti svih takvih razgovora zajedno, donećemo principijelnu odluku na jednoj od sledećih rasprava. Prvo će Tužilaštvo da podnese jedan podnesak u kome će da objasni odakle su ti transkripti razgovora. Čućete njihove argumente, a onda će amikusi da iznesu svoje argumente, a za danas predlažem sledeće: da ovaj svedok svedoči o toj traci, o tom snimku koji će biti kasnije obeležen za identifikaciju, tako da svedok ne mora ponovo da se vraća ovamo posle naše konačne odluke. Onda ćemo mi doneti odluku o prihvatljivosti ove trake u isto vreme kada budemo rešavali o prihvatljivosti svih ostalih traka. Govoreći o principu, da li imate nekih prigovora na ovakav način rada, jer on podrazumeva da ćete vi da imate priliku da iznesete svoje argumente o prihvatljivosti svih presretnutih razgovora zajedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam da kažem da, bez obzira što me sadržaj ovih njihovih razgovora ne zanima, moj prigovor je principijelne prirode. Svi su ti audio snimci snimljeni na teritoriji Bosne i Hercegovine i na prostorima republika bivše Jugoslavije. To nije sporno. Taj razgovor, ne ulazim sada da li je autentičan ili nije, mada se i to, svakako, može dovoditi u pitanje, taj je snimljen protivzakonito, bez dozvole nadležnog državnog organa. Ne postoji odobrenje niti saglasnost ni jednog od nadležnih državnog organa za elektronski nadzor telefonskih razgovora bilo koga od učesnika ovih navedenih razgovora, a video sam da ih ima raznih. A opet naglašavam, njihova me sadržina ne interesuje, a upotreba audio i video materijala do kojih se došlo na nezakonit način, nedozvoljena je u praksi i nacionalnog i međunarodnog prava. Vi imate, na primer, u Zakonu o unutrašnjim poslovima u Jugoslaviji, u Srbiji, vrlo jasno regulisano. Kaže: "Ukoliko je neophodno za vođenje krivičnog postupka, ili se radi o sigurnosti odbrane, Vrhovni sud može, na zahtev tužioca ili ministra, da isključi od principa nepovredivosti i tajnosti pisane i ostale vidove komunikacije prema određenih licima ili organizacijama." To su ustavne odredbe ...

SUDIJA MEJ: Ovde ću da vas prekinem. Kao što sam rekao, saslušaćemo naknadno argumente o ovom pitanju. Jedino o čemu odlučujemo sada je da li će vama da bude naneta neka šteta, ili nekom drugom, ako bismo odlučivali o prihvatljivosti ove trake, saslušavajući danas svedočenje ovog svedoka. To je jednio o čemu sada razgovaramo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja upravo o tome i govorim. To šta kažem, odnosi se i na ovog i na druge svedoke, jer Ő

SUDIJA MEJ: Dajte da o tome porazgovaramo. Trenutak, da razmislimo.

(Pretnosno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Radićemo po onoj proceduri koja je predložena, tačnije, ovaj presretnuti razgovor će da bude obeležen za identifikaciju, svedok će da svedoči o tome. O prihvatljivosti ćemo da razgovaramo i odlučivaćemo naknadno, kada budemo odlučivali o prihvatljivosti svih presretnutih razgovora, a u međuvremenu ćemo dobiti pisani podnesak od Tužilaštva i odgovor od amikusa. Svi će imati priliku da iznesu svoje argumente o tom pitanju na dan koji ćemo da odredimo. Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff).

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro, gospodine.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Dobro jutro.

SUDIJA MEJ: Stigli smo do paragrafa 62, čini mi se.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, časni Sude, ali bih, zapravo, htela nešto da kažem o presretnutom razgovoru, da pokrenem to pitanje sa svedokom iz paragrafa 48 i htela bih zbog toga da zamolim za privatnu sednicu.

SUDIJA MEJ: Da.

(privatna sednica)

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Uz pomoć sudskog poslužitelja, želela bih sada da pređemo na odeljak "Zločini", to je paragraf 62 sažetka. Želela bih da svedoku pokažem dokazni predmet, kartu C341, a to je tabulator 4 u fascikli. Gospodine, ovo je karta sa plavim crtama. Recite nam šta znače te plave crte?
SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Te plave crte pokazuju prostor koji su Srbi držali pod kontrolom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako se zove područje sa desne i leve strane gde se nalaze Nadin, Saborsko, Škabrnja i Bačín?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ovo je prostor Krajine. Ovo je prostor pod nazivom "Zapadna Slavonija", a ovo je prostor pod nazivom "Slavonija, Baranja i Zapadni Srem".

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Sada molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže kartu 342. To je tabulator 5. Gospodine, vidite na ovoj karti crvene crte. Možete li da nam sada objasnite značenje tih crvenih crta?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Značenje ovih crvenih crta je da je to prostor koji je ostao pod kontrolom Srba krajem 1991. godine i skroz do 1995. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Sada molim sudskog poslužitelja da

svedoku pokaže kartu C338. To je tabulator 2. Gospodine, možete li da nam objasnite ovo područje označeno crvenom bojom na ovoj karti?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je područje koje su Srbi u početku 1991. godine držali pod svojom kontrolom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Rekli ste početkom 1991. godine?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada i na koji način je preuzeta kontrola nad tim područjem?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa to su štabovi Teritorijalne odbrane zauzele avgusta sa svojim vojnicima, zauzele te prostore i držale pod kontrolom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sada molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže kartu 343. To je tabulator 6.

SUDIJA MEJ: Gospođo Uerc-Reclaf, možda bi bilo od pomoći, mislim da postoji takva karta, ali mislim da je u ovom trenutku nemamo, a to je karta bez unetih oznaka šta nam je sada tabulator 2, područje triju Srpskih Autonomnih Oblasti, ali bez unetih oznaka na karti. Nije potrebno da to sada napravite, ali bilo bi dobro da u jednom trenutku dobijemo preglednu kartu celog tog područja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu, časni Sude. A sada, ako pogledamo kartu C343, molim vas da nam je objasnite.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, na ovoj karti su naznačena određena mjesta, sa šemom njihovog nacionalnog sastava. Plavo, to je mjesta gdje su Srbi većina, a tu gdje je uključen razmještaj boja, to pokazuje odnos stanovništva koliki je razmještaj u tom mjestu bio, to jest koliko Srba, a koliko nesrba, odnosno, koliko Hrvata.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ako pogledamo Zapadnu Slavoniju, ona mjesta koja su označena na karti, Voćin, Balinci, Vojnik i Četekovac, da li je to tačno uneto na karti?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je unešeno za ta mjesta. Znači samo ta konkretna mjesta.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ako pogledamo SAO Istočna Slavonija,

Baranja i Zapadni Srem, da li možete, takođe, nešto da kažete o tim lokalitetima ili ne znate nacionalni sastav tamo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne znam nacionalni sastav.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sada molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže kartu C344. To je tabulator 7. Ovdje imamo kartu nacionalnog sastava po opštinama. Ako pogledate Zapadnu Slavoniju, recite nam da li je ova karta tačan prikaz situacije u Zapadnoj Slavoniji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ta karta je prikaz po statističkim podacima po općinama i ona je tačna.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li možete da kažete nešto i o SAO Krajini i o SAO Istočna Slavonija, Baranja i Zapadni Srem?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne mogu tačno reći, pošto ne znam tačno te podatke.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, možete da sklonite mapu. Spomenuli ste da su područja označena crvenom bojom na karti za Zapadnu Slavoniju, područja koja su kontrolisali Srbi. Koje su to vlasti kontrolisale to mesto u leto 1991. godine?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ako mislite na Zapadnu Slavoniju, to su kontrolisali samo štabovi Teritorijalne odbrane.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U kom vremenskom periodu su oni kontrolisali to celo područje?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Cijelo područje su kontrolisali do 15. oktobra. Onda se smanjivalo. Najpre za opštinu Grubišino Polje, kasnije za prostore opštine Daruvar, a onda za prostore opština Podravska Slatina, Orahovica i, na kraju, Pakrac. Tako se smanjivalo, do 24. decembra 1991. godine, uz jedan mali onaj dio koji je ostao do 1995. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su za vreme tog vremenskog perioda počinjeni zločini nad civilnim hrvatskim stanovništvom?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Šta se tačno dogodilo? Koje vrste zločina?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Na prostoru Donjeg Čagliča, ulaskom dijela

Banjalučkog korpusa, došlo je do sukoba i onda su pobijeni civili uz pomoć, vjerojatno, tako sam kasnije čuo, uz pomoć domaćih ekstremista koji su prepoznali i pokazali ih Banjalučkom korpusu. Na prostoru Četakovice, taj dio je počinio zločin lokalni komandant sa Teritorijalnom odbranom, isto kao u Malincima. Doduše u Malincima i u Baćinu počinili su pripadnici radikala, Šešeljevih, svakako uz podršku i pomoć domaćih ekstremista, a na prostoru Bučja je bio zatvor gde su držani hrvatski civili, a među njima je bilo i srpskih civila, u zatvoru, a koji su, jedan dio ubijen, a jedan dio je uspio da ih prevedu u Banijski korpus i da budu razmijenjeni.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada govorite o tim zločinima, izuzev Bučja, recite nam na drugim lokalitetama šta se tačno dogodilo? Da li se dogodilo još nešto osim ubijanja?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Mislite u Zapadnoj Slavoniji?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa ne mogu se sad sjetiti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na područjima koja su bila pod kontrolom, da li su pretraživane kuće hrvatskih civila?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, to sam čuo kasnije, da su na prostoru Voćina pretraživane kuće civila. Obično se osumnjiči da neko ima nekakvu radio stanicu, da dojavljuje nekom podatke nekakve i to je bio povod i razlog da se onda u stanovništvu izvrši otimačina i pljačka, a onda kasnije i odvođenje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako ste čuli za te stvari? Rekli ste da ste to kasnije čuli.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, ja sam to kasnije čuo, pogotovu za prostor Voćina kad to je bio već kraj decembra mjeseca. Nakon toga je bio veliki egzodus Srba. I onda sam kasnije čuo od ljudi koji su bili tamo i koji su to čuli i ja sam te podatke dobio.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su vam Srbi dali te informacije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam od Srba, a kasnije sam čuo iz hrvatskih medija.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su kuće pljačkane i razarane?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Za pljačkanje sam čuo. Sad, za razaranje, ne znam, nisam to čuo. U Donjem Čabriću mislim da su bile razarane.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su katoličke crkve razarane?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gde?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To se dogodilo u Okučanima i u Donjem Čabriću, kada je srušena pravoslavna crkva u Novoj Gradiškoj. Onda je kao znak odmazde to isto napravljeno u Okučanima i u Donjem Čabriću. Tako sam, isto, dobio informaciju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su Hrvati proterani iz tog područja?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa jeste. Jedan dio je protjeran, a jedan dio je ostao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Odatle vam ta informacija?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To sam čuo od domaćeg stanovništva koje se s tim nije slagalo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad kažete "domaće stanovništvo koje se s tim nije slagalo", mislite na Srbe?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže kartu C338. To je tabulator 2. Gospodine, molim vas da na ovoj karti pokažete selo Voćin. Da li znate da li je tamo bilo vojnih jedinica?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne. Tamo su bili Teritorijalna odbrana i dobrovoljci.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad kažete "Teritorijalna odbrana", šta to tačno znači?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da je to područje bilo štab Teritorijalne odbrane Podravske Slatine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je zapovedao time?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Mislim da je bio Boro Savić.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je on bio profesionalni vojnik?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Mislim da ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pominjete dobrovoljce. Kakva vrsta dobrovoljaca je to?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa to su bili Šešeljevi radikali.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate šta se desilo u Voćinu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam da je nekoliko dana prije toga, prije egzodusa, da je nekoliko porodica hrvatskih odvedeno i pobijeno. Čuo sam i da su neki Srbi sakrivali Hrvate da bi ih sačuvali, međutim nisu uspjeli.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada je to bilo, kada vi pamтите da je bio kraj tog egzodusa?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa negdje oko 15. decembra je bio, taj dio pod egzodusom, a 23. decembra je bio egzodus općine Pakrac.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je ubio te ljude?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bili su ovi, lokalni Šešeljevi radikali i domaći ekstremisti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kada ste vi za to čuli? Da li ste čuli kada se to desilo ili kasnije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam to čuo negdje 17. ili 18. decembra i onda sam kasnije još od nekih čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Rekli ste meštani su vam rekli. Ko vam je tačno rekao? Budite malo precizniji.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa pričali su mi mještani, a kasnije sam čuo, tokom 1992. godine, od gospodina Mladena Kujića, koji, kad je čuo za to, tražio je istragu da se provede, da se zna ko je to napravio i ko je odgovoran za to. Tražio je istragu od štaba Teritorijalne odbrane Podravska Slatina. A kasnije sam čuo iz hrvatskih medija o tome što se dogodilo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je sprovedena ta istraga i ako jeste, koji je bio njen rezultat.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja koliko se sjećam, nije sprovedena, jer je egzo-

dus nastao, a kasnije mislim da nije ništa učinjeno, tako da ne znam za rezultat. Jedino što je istragu sprovodila hrvatska policija poslije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Takođe ste pomenuli Balince i još neka druga mesta, možete li da ih pokažete na karti? Možete li da nam pokažete mesta Korlug i Četekovac? Da li znate šta se tamo desilo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Koliko se sjećam, u Četkovcu, to su napravili domaći teritorijalci, a Balinci, to su napravili domaći ekstremisti i Šešeljevi dobrovoljci. Tako sam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je neko ubijen, da li je neko poginuo u nekom od ova tri mesta i, ako jeste, kada?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste. Ubijeni su ... Oni su bili ... Početkom, ja mislim desetog mjeseca u tim selima, ubijeni su u civilu. Ne znam tačno datum sad.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad kažete "civilni", da li mislite na Hrvate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, mislim na Hrvate.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Takođe ste pomenuli jedno mesto gde su ljudi bili zatočeni. Bučje. Da li možete to mesto da pokažete na karti?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Evo ovdje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim vas, ponovite, pošto nismo videli. Kakvo je to bilo mesto gde se to desilo? Je li to bio neki vojni objekat ili je to bilo neko naselje?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bučje je srpsko selo. Nema nikakvih vojnih objekata, a zatvor je držan u privatnim kućama. Dakle to je ovde bila škola, stara neka škola, ne znam sada. Uglavnom nema nikakvih vojnih objekata.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je bio glavni u tom objektu gde su ljudi zatvarani?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su tamo držani Hrvati, vojnici, civili, ko?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Tamo su dovođeni Hrvati civili, za vojnike ne znam, ne sjećam se, nisam čuo, a dovođeni su i Srbi civili koji nisu odgovarali

komandantu na tom području.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Šta to znači "nisu odgovarali"? Da li su oni bili krivi za nešto, da li su učinili neki prekršaj?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja nisam čuo za prekršaj, ni za krivicu. Oni su samo reagovali prema ponašanju lokalnih komandanata i onda su ih oni doveli u taj zatvor.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koliko dugo su ljudi bili tamo zatočeni? Koliko je trajao taj njihov pritvor u Bučju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa ne znam, od kraja avgusta, pa negde, otprilike do kraja novembra. Ne znam na koji način, ali su ih sproveli do Banjalučkog korpusa u Staru Gradišku i posle radi kasnije razmjene.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je postojao neki zatvorski objekat u Staroj Gradiški?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste. Postoji i danas. To je zatvorski objekat koji postoji tamo već nekih desetak godina.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Možete li to mesto da nam pokažete na karti?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim tu negdje. Ne vidi se.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Je li to u Bosni ili u Zapadnoj Slavoniji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: U Zapadnoj Slavoniji. Sad izgleda treba još ove crne crte malo produžiti do rijeke Save, pošto ja slabije vidim, ove crne crte produžiti do rijeke Save i u tom pravcu negdje baš završava granica, tu negdje baš u ovoj liniji. Ovdje je auto-put, a ovdje, otprilike, je sama granica. Znači te crte treba malo produžiti. Nisam to primjetio do sada.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Možete li da nam pokažete u kom delu ove teritorije se nalazio Banjalučki korpus od septembra nadalje?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Otprilike ovaj dio ovdje, tu je bio Banjalučki korpus.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je bilo u tom delu zločina protiv hrvatskih civila, kada je u tamo bio Banjalučki korpus?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bilo je na ovom prostoru ovdje, oko Slavonske Lištice i na ovoj cesti prema Okučanima. Tu su vođene borbe, a i bilo je zločina protiv civila, ali to je bilo u jeku borbi. Ne znam okolnosti kako se to događalo

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala vam. Neće više da nam treba karta. Samo još jedno pitanje u vezi s kartom. Sama karta nam neće trebati. Videli ste crvenu liniju na karti. Da li je ta crvena linija označavala nešto šta ste vi napravili?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne. Mislite da li sam ja nacrtao? Jeste, to sam ja nacrtao. Izvinjavam se.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Uz pomoć poslužitelja, htela bih sada da pokažem svedoku dokazni predmet C2747, tabulator 2, izvinjavam se, tabulator 11. Gospodine, ovo je jedan izveštaj komandnog mesta u Banja Luci. Upućen je Vojnom tužilaštvu u Banja Luci, datum je 23. mart 1992. godine i u potpisu, na poslednjoj strani stoji Milan Številović. Da li znate tog čoveka?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Milan Številović. Za njega sam čuo, a i vidio sam ga jedanput početkom 1992. godine. Negdje februar, krajem februara 1992. godine na prostoru Stare Gradiške.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koji je on položaj zauzimao, koji je bio njegov posao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: On je, koliko se ja sjećam, bio načelnik bezbjednosti za Banjalučki korpus.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U kom periodu je on zauzimao taj položaj, da li znate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam. Samo znam u to vrijeme da su govorili za njega da je taj položaj zauzimao. Ne znam od kada i ne znam do kada.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znate li šta se s njim desilo kasnije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam kasnije da je poginuo u zasjedi, negdje u Bosni, da su ga ubili neki Srbi koji se nisu s njim slagali.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko vam je to rekao, kako ste došli do tog podatka?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa o tome se dosta javno pričalo među vojskom, tada. I među ljudima inače.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Rekli ste da se neki Srbi nisu s njim slagali. U čemu se nisu slagali sa njim?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa zbog toga što je on vodio raznorazne istrage, istrage o ubistvima, ali i istrage o kriminalu. Bio je, kažu, dosta neprikosnoven i u tom dijelu visoko profesionalan.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gledajući ovaj izveštaj koji je on sastavio, ovu prijavu, on ovde navodi 14 lica. Da li vi te ljude znate, da li ste čuli nešto o njima? 11 osoba.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Te ljude poimence ja ne znam, ali su, po onome što sam kasnije pročitao o tome šta su radili, oni pripadaju grupi Šešeljevih radikala. Poimence ih ne znam, ali se sjećam ovog Bojanić Stojana što je opljačkan, njegov otac što je ubijen gore u Glavici, znam da su to uradili tada Šešeljevi radikali koji su se povlačili, ali ne znam ih poimence.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Rekli ste da ste to čuli. Kada ste to čuli, kad ste dobili te podatke i na koji način?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam prve podatke o tome ubistvu čuo već negdje krajem, oko 21., 22. decembra, a ovo u Voćinu, kažem, to sam čuo nešto kasnije. Ovo za Brusnik, što se ovdje navodi, ovo za srpsko selo, što su bacali bombe, to sam čuo tek negdje 1992. godine, u januaru mjesecu. Ljudi kasnije su bili u haosu, kako su se povlačili, tako su slušali razne priče o njihovim doživljajima ono što su bili i čuli, što se dogodilo. Tako sam čuo prilikom povlačenja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ova mesta koja su ovde nabrojana u prijavi, Glavica, Brusnik, Voćin, Kamensko, da li su sva ta mesta u Zapadnoj Slavoniji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste. Sva ta mjesta su u Zapadnoj Slavoniji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovi incidenti koji se ovde pominju, da li su žrtve bili Hrvati, ili Srbi, ili i jedni i drugi?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Tu su žrtve bile i Hrvati i Srbi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate možda da li je neko osuđen kasnije za ove zločine?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nisam čuo za to, a ti sa liste, za to nisam čuo, ali sam čuo da su neki Srbi osuđeni i kasnije poslani u hrvatske zatvore.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li to znači da su ih hrvatske vlasti kasnije izvele pred sud i osudile?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Neke Srbe da, ali ne sa ovog spiska.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate da li su neki Srbi osuđeni za ova krivična dela u srpskim sudovima, od strane srpskih vlasti?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nisam čuo za to.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želela bih da uzmemo dokazni predmet C2768. Tabulator 12. Gospodine, ovde vidite jedan izveštaj iz MUP-a Hrvatske i tu se pominju Borivoje Lukić i Borivoje Radosavljević. Da li ste vi ikad dobili neke informacije da su ove dve osobe učestvovala u zločinima u Voćinu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Koliko se sjećam, to se više pripisuje Lukić Borivoju. Mada su govorili i za ovog Radosavljevića, ali više se pripisuje Lukić Borivoju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je bio Borivoje Lukić?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: On je bio tamo domaći čovjek. Znači, živio je na prostoru Podravske Slatine. Bio je jedan od komandanata, sad ne znam koje jedinice, ali on je bio jedan od komandanata. Kasnije sam ga vidio i sreo 1992. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pomenuli ste u ovom izveštaju četiri mesta gde su bili logori za obuku: Sekulinci, Čeralije, Bučje i Zvečevo. Kakva su to bila mesta?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To su bila sela na prostoru Zapadne Slavonije, ali ja za te baze nisam čuo. Jedino što znam da su bile komande TO u tim mjestima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Već ste pominjali da su u Bučju bili zatočeni ljudi. A ova ostala mesta, Sekulinci, Zvečevo i Čeralije? Da li su tamo zatvarani Hrvati?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Za Čeralije sam čuo, a za Sekulinca ne znam. I Zvečevo ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U ta četiri mesta, da li su bili stacionirani Šešeljevi ljudi?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Na Bučju nije, ali na prostoru od Zvečeva gore, ne znam kojim mjestima, oni nisu tamo bili smješteni, oni su imali od Zvečeva prema Slatini, ne znam koji prostor tačno, oni su na tom prostoru bili smješteni.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovaj nam dokument više neće biti potreban. Završili smo sa njim.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije mi jasno da li se ovi dokumenti, kao što je ovaj sad prikazivan, stavljaju kao neki dokazni predmeti drugoj strani samo za utvrđivanje izjava njegovih?

SUDIJA MEJ: Oni se uvršćuju u dokazni materijal. Oni se prihvataju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ne razumem, jer odgovori kao i raniji odgovori ovog svedoka su da je nešto čuo, da ne zna, da se ne seća i tako dalje, da pretpostavlja. Ja ne znam kako se nešto na bazi njegovog svedočenja može uvrstiti kao dokazni predmet? Drugo je ako vi, kao dokazne predmete, želite ovde da uvrstite celu korespondenciju hrvatskih Organa unutrašnjih poslova i tako dalje, ali ne razumem kako vi možete da uvrstite kroz ovog svedoka nešto šta on ne zna, šta je samo čuo? Ne znam kako se to može kao dokazni predmet tretirati?

SUDIJA MEJ: Dokumenti mogu da se prihvate, zato što oni govore sami za sebe, kao dokumenti. Što se tiče toga da li ima smisla ispitivati ovog svedoka o dokumentima o kojima on ne zna ništa, tu imate pravo. Gospođo Uerc-Reclaf, siguran sam da ste i vi na to pomislili. Ako on ne zna ništa o ovim dokumentima, onda stvarno nema smisla da ga ispituje o njima, osim u smislu identifikacije. Stigli smo do vremena kada obično pravimo pauzu i moram da vas pitam koliko vam još treba vremena? Mi smo razmotrili to pitanje i možete da iskoristite današnji dan do kraja za glavno ispitivanje ovog svedoka, ali onda moramo da pozovemo sledećeg svedoka.

TUŽILAC UERC-RECLAF: U redu, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Ima još nešto, gospođo Uerc-Reclaf. Vi ste zamolili i mi smo odobrili, da se još jedan svedok ubaci između glavnog ispitivanja i unakrsnog ispitivanja ovog svedoka. Čini mi se da, s obzirom na trajanje glavnog ispitivanja ovog svedoka, moraćemo da preispitamo to pitanje, jer ne bi bilo razumno očekivati da optuženi, posle sedam sati glavnog ispitivanja saslušava drugog svedoka, a da se onda vrati na unakrsno ispitivanje.

TUŽILAC NAJS: Taj drugi svedok je u vrlo specifičnom položaju. On stiže danas i može da svedoči samo sutra i prekosutra, tako da njega moramo da ubacimo između.

SUDIJA MEJ: Koliko će trebati vremena za glavno ispitivanje tog drugog svedoka?

TUŽILAC NAJS: Jedan dan.

SUDIJA MEJ: Ali već imamo transkript koji je veoma obiman.

TUŽILAC NAJS: Možda mi treba i manje od jednog dana, ali najviše jedan dan, u svakom slučaju.

SUDIJA MEJ: Ja bih vas zaista zamolio da budete kraći. U tom transkriptu koji sam pročitao, pominje se optuženi. I to ćemo morati da čujemo od njega, ali ima i drugih delova transkripta koji nisu toliko relevantni, tu možemo da uzmemo transkript sam po sebi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, ja bih samo nešto kazao. Ja mislim da nije u redu da se pravi prekid svedočenja ovog svedoka, jer ovaj svedok ima da kaže dosta toga, a što bi bilo važno posle i za svedočenje narednog svedoka. Ja mislim da ovde ne treba praviti razlike između svedoka, po bilo čemu. Mislim da bi optuženi bio duboko oštećen ako ne bi ispitivanje ovog svedoka, ako ne bi bilo završeno, pa onda započeti ispitivanje sledećeg svedoka, ko god da je u pitanju. Ja mislim da bi ovo trebali da razmotrite.

SUDIJA MEJ: U kom pogledu? Da li možete nešto konkretno da nam kažete?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja sam uveren da ispitivanje ovoga svedoka ima značaja i za ispitivanje narednog svedoka i da naredni svedok treba neke stvari da objasni, verovatno, mislim i po onome šta ja znam o ovom Predmetu, nakon što ovaj svedok bude potpuno završio, jer ako se to bude radilo i ubuduće, mislim da to ima da bude na štetu utvrđivanja, valjano, činjenica u ovom postupku.

SUDIJA MEJ: Niste mi još uvek dali nikakav primer na šta mislite, tako da mi je teško da odlučim da li ste u pravu ili niste, gospodine Tapušковиću. Ali, u svakom slučaju, teškoća sa sledećim svedokom je njegov položaj koji on zauzima. Naravno, postoje neke granice toga šta Međunarodni sud može da učini da natera svedoka kao što je ovaj sledeći svedok, da dođe ovamo i u nekoj meri moramo da se prilagođavamo njihovim drugim obavezama. Mi smo se već složili da se on ubaci u sred svedočenja ovog svedoka i, naravno, možemo to da preispitamo, ali trenutno mogu samo da kažem da izazov ovih teškoća koje će imati unakrsni ispitivači ovog svedoka ukoliko se ubaci neko drugi, mislim da je to, ipak, realno, da nije nemoguće i mislim da ne čini veliku štetu optuženom, ili bilo kome. Naravno, to nije praksa koju mi naročito volimo, ili koju bismo podsticali i dalje, ali se tako radi u izuzetnim okolnostima. To nije teško samo onome koji treba da unakrsno ispituje, već je teško i za same svedoke, a treba da uzmemo u obzir i položaj sledećeg svedoka koji jeste dosta izuzetan.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Ja ne želim da vam oduzimam vreme, ali, verujte, teško mi je da vam izložim argumente zbog kojih smatram da bi ovaj svedok trebalo da se završi potpuno, pa da onda bude ispitivan sledeći svedok. To je apsolutno teško pre nego što bih obavio ono šta mislim da treba da uradim u unakrsnom ispitivanju ovoga svedoka, ako bude uopšte to potrebno, ako to ne bude već raspravljeno dok bude Slobodan Milošević radio oko toga. Ali čini mi se da to ide na uštrb valjanog utvrđivanja činjenica, ukoliko se pojedini svedoci budu ispitivali, pa onda prekidali i tek onda dolazimo do nastavka postupka. To vi procenite, naravno, na vama je da o tome odlučite, a moje je da kažem taj prigovor.

SUDIJA MEJ: U redu, sada idemo na pauzu pola sata. Izvinjavam se, 20 minuta, kao i obično.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo pitanje u vezi sa mojim prigovorom pre pauze, samo želim da komentarišem jednu stvar. Vi ste maločas rekli da dokumenta govore sama za sebe. Dokumenta mogu govoriti sama za sebe samo kada je u pitanju original ili kada je kopija overena od strane suda da je verna originalu. Mada ni tada to ne dokazuje istinitost njene sadržine, ali ja sada govorim samo o formi. Dakle, ovaj svedok nije autor tih dokumenata, niti išta o njima zna da bi se kroz njega mogle uvoditi ove kopije. A drugo, vidimo kroz ispitivanje da on ne zna ništa šta je bitno za ovu navodnu tužbu. Ne svedoči na osnovu činjenica, nego isključivo na osnovu nekakvih svojih političkih stavova. Prema tome, ovaj veliki spisak sa ne znam koliko tabulatora, ne mogu ni da im vidim broj, ne može se uvoditi kroz ovog svedoka.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo je situacija *common law* i vi ste ovo sasvim ispravno opisali. Međutim, moram da kažem da je to zastarela praksa u *common law* i u mnogim nacionalnim sistemima se takav pristup osporava. Staro pravilo bilo je da samo svedok koji je autor dokumenta može na sudu da uvrsti takav dokument u spis. Međutim, pravna praksa se u međuvremenu udaljila od tog principa u većini nacionalnih jurisdikcija koje funkcionišu po principu *common law*. Kad je reč o službenim dokumentima, ona su prihvatljiva u onoj meri u kojoj pokazuju ono šta pokazuju, naravno. To nužno ne znači da se dogodilo ono šta ta dokumenta tvrde da se dogodilo. To je pitanje dokazne vrednosti i težine koju valja pridati svakom dokumentu i o tome odlučuje Pretresno veće. Međutim, poslovni dokumenti, službeni dokumenti i slično su prihvatljivi u velikom broju nacionalnih sistema *common law* i, koliko znam, iako možda grešim, u svim građansko-pravnim sistemima. Dakle, to je čisto pitanje konteksta. Međutim kada govorimo o ovoj jurisdikciji, o praksi na ovom Sudu, mi prihvatamo iskaze iz druge ruke. To obuhvata i dokumenta. Kao što sam ranije rekao, dokumenti govore sami za sebe. Ukoliko postoji stvarni prigovor na autentičnost, ukoliko postoji neki temelj za takav prigovor, osim generalnog prigovora, ukoliko postoji direktan povod da se kaže da neki ili taj dokument nije autentičan, mi ćemo onda takav prigovor da razmotrimo ukoliko ga jedna strana podnese. Prema tome, ti dokumenti su prihvatljivi, a kad je reč o njihovom sadržaju, to će Pretresno

veće morati da razmotri i da odluči koju težinu da prida tim dokumentima. Trenutak samo, dozvolite mi da završim. Moram nešto još da kažem o svedočenju ovog svedoka. Ako se dogodi, kao što se događalo, da neki svedok ne može da govori o dokumentu, zašto on ne bi on mogao da svedoči? Ukoliko vi imate neki konkretan progovor na to zašto ne bi trebalo da se sasluša iskaz ovog svedoka, onda to treba da kažete. Moram, takođe, da vas potsetim da kad vi budete izvodili svoje dokaze, da ćete takođe moći da pozovete svedoke da svedoče o dokumentima, o bilo kom aspektu dokumenta. Dakle, zaključak je sledeći: ovi dokumenti su prihvatljivi *prima facie*, oni su uvršteni u spis. Pretresno veće će da odluči o njihovoj težini, odnosno značaju, ali oni su uvršteni na osnovu toga da službeni dokumenti govore sami za sebe, a da Pretresno veće nakon toga odlučuje koju će težinu da im prida. Kao što sam rekao, mi ovde nemamo pravilo koje isključuje iskaze iz druge ruke.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja moram da kažem da vaš prigovor nalazim interesantnim, zato što ste vi u velikoj meri zvučali kao advokat iz pravnog sistema zasnovanog na *common law*. Kao što je već rečeno, to je pravilo već zastarelo, a mi smo veoma fleksibilni i prihvatamo iskaze iz druge ruke. Naravno, to ne znači da ćemo prihvatiti bilo šta, međutim imamo praksu prihvatanja dokaza koja je u velikoj meri slična praksi vašeg sistema građanskog prava.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ne možemo sada da raspravljamo o tome. Sud je dao svoju odluku. Ako imate specifičan prigovor, kasnije, naravno, možete da ga unesete u vezi sa nekim konkretnim dokumentom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam imao jedno kratko pitanje, gospodine Mej (May), u vezi sa ovim šta ste vi rekli. Vi ste maločas rekli da svedok može da uvodi kao dokaze ova određena dokumenta i objasnili da je to moguće. Međutim, ako se ja ne varam, ovo sve, ova gomila papira uopšte nisu dokazi koja uvodi svedok. Ove dokaze uvodi strana preko puta i u vezi s njima pita svedoka i uvodi kroz to i svedoka, što je, čini mi se, nešto posve specifično i što se ne može na taj način prihvatiti. A možda se varam, možda je svedok doneo ova sva dokumenta.

SUDIJA MEJ: To sam vam već objasnio. Mi smo doneli našu odluku i stvar je time završena. Nećemo o tome da debatujemo. Međutim, moramo da reši-

mo još jednu stvar. Gospodine Najs, mi smo tokom pauze razmatrali pitanje ubacivanja svedoka u svedočenje drugog svedoka. Nećemo menjati odluku koju smo doneli o sledećem svedoku. Međutim, uopšteno govoreći i pogotovu kada je reč o budućim svedocima, to nije dobra praksa, to ne bi trebalo da ponavljate i kasnije. Mi, naravno, znamo da postoje poteškoće u vezi sa dovođenjem svedoka iz inostranstva, međutim, kad je reč o svedocima koji dugo svedoče, onda oni koji treba takve svedoke da unakrsno ispituju, a pogotovu kad je reč o optuženom koji se sam brani, nije lako unakrsno da ispituju ukoliko dođe do pauze od tri ili četiri dana. Zato vas molim da se pobrinete da se ubuduće ne nađemo u takvoj situaciji.

TUŽILAC NAJS: Učinićemo sve šta možemo. Štaviše, mi već činimo sve šta možemo kada razgovaramo sa svedocima koliko dugo mogu da ostanu u Hagu (The Hague) sa Službom za žrtve i svedoke (Victims and Witnesses Section). Mi smo, takođe, razmotrili pitanje da li bismo mogli da imamo neke rezervne svedoke koji će da popunjavaju eventualne praznine u našem rasporedu, međutim, to je teško pitanje. U svakom slučaju, činimo sve šta možemo.

SUDIJA MEJ: Hvala.

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, još jedna stvar kad je reč o prihvatljivosti dokumenta. Ukoliko vi nameravate da osporite autentičnost dokumenta, to morate da učinite konkretno, dokument po dokument, a ne da kažete da osporavate sve uopšteno. Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže kartu C2868. To je tabulator broj 8. Gospodine, ovo je karta na kojoj su ucrtane karte logora. Autor karte je Ministarstvo zdravlja Hrvatske. Vi ste nam već pokazali dva logora u Zapadnoj Slavoniji. Postoji i treći logor u Zapadnoj Slavoniji koji se zove "Miokovićevo". Da li vam je poznato da je postojao i treći logor na tom lokalitetu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Mislite li "Miokovićevo"?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam za "Miokovićevo" da su se tamo desila neka ubistva. Nisam znao za logore.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U Istočnoj Slavoniji ucrtani su, takođe položaji nekih logora. Da li su vam poznati ti logori? Da li imate neke informacije o njima?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam za Ovčaru, čuo sam za Šarengrad, a to sam čuo iz medija.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste to čuli u to vreme da oni postoje ili ste čuli malo kasnije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam u vrijeme 1991. godine, negdje tamo oko desetog mjeseca, a i kasnije sam posle čuo o Šušarima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sada, ako pogledamo SAO Krajinu, da li ste vi imali informacije o logorima tamo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam za Knin i za Udbine. Za druge sam kasnije čuo da su bili.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Logori u Kninu i Udbini. Da li ste informacije dobili u to vreme kad su ti logori postojali?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Za neke sam čuo iz hrvatskih medija u vrijeme rata, a onda sam kasnije čuo, za sve sam čuo 1995. godine u Hrvatskoj.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sada ako pogledamo Bosnu, da li su vam poznati logori u Bosni, da li ste dobili informacije o logorima u Bosni?

SUDIJA MEJ: Mislim da izlazimo iz okvira onoga o čemu ovaj svedok može da svedoči, osim ukoliko svedok nije otišao u Bosnu i video neke od tih logora.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ono šta ja želim ovde da iznesem je rasprostanjeno saznanje o postojanju takve vrste objekata i o zločinima koji su se u njima događali.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Mogu li da nastavim?

SUDIJA MEJ: Da.

SVEDOK C-037: Čuo sam za "Manjaču", za vreme kad je to bilo, iz medija i za Banja Luku.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste čuli da su ljudi ubijani na tim mestima, da su se tamo činila zverstva?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, to sam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Časni Sude, sada idemo na paragraf 69 i dalje, o Šešelju. Već ste pomenuli da su Šešeljevi ljudi učestvovali u zločinima u Voćinu. Da li znate kada su Šešeljevi ljudi stigli u Zapadnu Slavoniju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Po mome sjećanju, mislim da je to negdje bilo krajem devetog meseca.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste ih vi videli kad su dolazili?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa vidio sam jednu grupu kad je dolazila autobusom. Ja nisam znao da je to Šešelj, kasnije sam čuo da su to Šešeljevi ljudi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako su ti vojnici izgledali?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa bili su različito obučeni. Imali su šarene maskirne uniforme sa različitim znakovima na kapama i ramenima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakvu vrstu oznaka?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Imali su orlove, zastave i još nekih raznih folklor, ne mogu se sad sjetiti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pomenuli ste folklor, postoji li neki poseban izraz za tu vrstu folklor, odnosno oznaka?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa to su bili više znakovi radikala, kako su oni sebe voljeli da obilježavaju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste mogli da vidite kakvo su oružje nosili ti ljudi?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nosili su različite puške, od kratkog naoružanja, pištolja, od kratkih "Heklera" (Heckler & Koch) do automatskih, poluautomatskih pušaka.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate odakle im to oružje?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada ste videli kako oni dolaze, da li su oni već imali to oružje ili su oružje dobili po dolasku u Istočnu Slavoniju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Onu grupu koju sam ja vidio u autobusu, nisu imali oružje. A sad, za druge grupe ne znam i ne znam da li su dobili kasnije to oružje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste kasnije videli te vojnike sa oružjem, budući da ste opisali oružje?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Vidio sam kasnije, negdje u dolini, jednu grupu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ti vojnici koji su došli izvana, da li su oni integrisani u Teritorijalnu odbranu ili su uvek delovali zasebno?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Oni su, koliko sam ja imao saznanja, pripali pod komandom TO Podravske Slatine, s njima su bili najčešće, a da li su bili zasebni kao jedinica, to ne znam, pošto nisam nikad bio na tom prostoru na kom su oni bili.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate gde su se hranili, gde su bili smešteni i ko ih je i kako opremao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Oni su bili na prostoru Podravske Slatine, gore od Zvečeva, sjevernije. Kako su se hranili, da li su sami spremali, da li je bilo kuhanja, to ne znam. Kako su se snabdijevali, ni to ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate da li su ti vojnici bili plaćeni?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže dokazni predmet broj 2780. To je jedan duži dokument. Međutim, ja ću ovde da govorim samo o nekoliko stranica. To je tabulator 13. Molim da se svedoku da ceo svežanj dokumenata. Gospodine, da li ste, po vašem dolasku u Hag, imali priliku da pregledate ovaj dosta dugački dokument, sa svim popisima u njemu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakva vrsta dokumenata, odnosno konkretno popisi koji se ovde nalaze, koja je to vrsta popisa?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je popis imena boraca Teritorijalne odbrane

na Zvečevu, Podravskoj Slatini, onda, ovde sam dobio dokument, možda je greškom na engleskom, o izručenjima i istrazi u Voćinu boraca Teritorijalne odbrane i kartoni koji su donešeni, vojni kartoni koji su donešeni iz sekretarijata, opštinskih, pa su tako prikupljeni i prepisivani, ljudi i njihove adrese, brojevi naoružavanja i njihovi darodavci.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate ko je sastavljao takvu vrstu dokumenata? Da li vam je to poznato?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, to su obično sastavljali ljudi koji su radili u komandama Teritorijalne odbrane, a po struci su bili u opštinskim sekretarijatima, službenici koji su vodili evidencije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nakon što ste detaljno pogledali ove dokumente, a pre nego što ste počeli sa svedočenjem, da li ste došli do zaključka da su to pravi dokumenti, da ništa nije falsifikovano?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Sada bih želela da govorimo o nekim stvarima sa popisa. Mislim da će biti najbolje ako pogledate indeks pri vrhu, dakle na samom početku dokumenta. Prva stvar na popisu su pripadnici specijalnog voda. Da li znate da li je postojao specijalni vod i šta mu je bila namena?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam čuo da su dolje bili više specijalnih vodova, ali koja je bila stvarna njihova namena, ne znam. Uglavnom, vodovi su bili sastavljeni od bivših policajaca. I ljudi su se hvalili da su bili u specijalnom vodu ovoga, ili specijalnom vodu onoga.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pod tačkom 3, spominje se Papučki odred. Šta je to bio Papučki odred?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Papučki odred je dobio ime po Papuku, planini koja je na prostoru Podravske Slatine i, ovoga, Daruvara.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na popisu se pominju i vrste oružje koje su imali ljudi u tim jedinicama. Da li znate ko je ljudima u tim jedinicama davao oružje?

SUDIJA MEJ: Da li imamo prevod, čini mi se da nemam prevod ovoga.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Mislim da bi trebalo da imate.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Prema mom saznanju su imali, to su naoružavali pripadnici komande Teritorijalne odbrane, a kako su oni dobili oružje, to ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, ceo engleski prevod dolazi na prvom mestu u ovom svežnju dokumenata, a nakon toga dolaze originali.

SUDIJA MEJ: Čini se iz nekog razloga da u mom setu nedostaje engleski prevod, ali sudija Kvon (Kwon) ima, pa time možemo da se koristimo. Izvolite.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, pogledajte sada, molim vas, tačku 58 na ovom popisu. Imate li to?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Lista 58, odobrenje i spisak dobrovoljaca iz Srbije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Ovaj popis je od 9. decembra 1991. godine, a potpisao ga je Rajko Bojčić. Da li znate koji je položaj u to vreme imao Rajko Bojčić?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bio je komandant štaba, ne znam sad tačno kog štaba koje jedinice.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na ovom dokumentu nalazi se popis 38 osoba iz Srpske radikalne stranke koji idu na odsustvo.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, vidio sam to.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A na sledećoj strani, 59, nalazi se lista članova Srpske radikalne stranke. Da li vidite to? To je popis broj 59. Na njemu stoji "Dobrovoljci iz Srbije, specijalna jedinica". Da vam to olakšam, mogu jednostavno da vam dam moju kopiju. Kao što vidite, to je popis dobrovoljaca iz Srbije u specijalnoj jedinici.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, vidim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakva je to bila vrsta jedinice?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa ne znam tačno, oni su sebe, kažem, nazivali "specijalna jedinica". Od specijalnog statusa, po čemu su bili specijalni, to ne znam, što su se tako zvali zadaci.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pored šešeljevaca koje ste već spomenuli, to su bili pripadnici Srpske radikalne stranke. Da li je bilo i nekih drugih specijalnih jedinica u vašem području?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa sve te jedinice koje su bile Srbije su se pripisivale Šešelju.

TUŽILAC UERC-RECLAF: U vezi sa popisom od 19 decembra je i dokument od 10. decembra 1991. godine, popis pratioca na odsustvu. Taj dokument, na žalost, nema indeksni broj.

SUDIJA MEJ: A kako će to svjedok da pronađe, gospođo Uerc-Reclaf?

SVEDOK C-037: Da, vidim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To je, znači, popis pratioca boraca koji idu na odsustvo, Voćin - Banja Luka i natrag. Da li je Voćin bio u opštini Podravska Slatina?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakav je odnos između Voćina i Banja Luke? Možete li da nam objasnite odredište tih boraca koji idu na odsustvo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa njihov, ja ne znam odakle bi oni mogli biti, Dobrić Rajko bi po prezimenu trebao biti Zapadni Slavonac i Gagić Milan. Vjerovatno su išli na odsustvo ili da obiđu svoje, ne znam ni ja tačno gdje, ali Voćin je Zapadna Slavonija, a Banja Luka, znamo da je Bosna i Hercegovina.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim da svjedok sada vidi Ö

SUDIJA KVON: Gospođo Uerc-Reclaf, pre nego što nastavimo dalje, možete li prvo da ustanovite zašto se na tim dokumentima nalazi hrvatski pečat?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Čuli ste pitanje sudije. Na svakoj stranici ovih dokumenata nalazi se po jedan hrvatski pečat. Da li znate zašto?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa mislim da je hrvatska policija došla u posjed tih dokumenata, pa onda njih, ovaj, obilježila da ih ona posjeduje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate kako je hrvatska policija došla u posed tih dokumenata?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa jedino je moguće kada je došlo do egzodusa, kad su narod i borci otišli iz tog kraja, a dokumenta su ostala u štabovima jedinica, da su ih onda oni našli.

TUŽILAC UERZC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, da li je ovo dovoljno? Molim vas sada da pogledate dokument koji je označen brojem 58.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Tehnička greška, ja nikoga ne optužujem, ali ja u tabulatoru 13 imam samo jedno parče papira na kome je nekoliko imena izviđača prve čete, sa tim takvim pečatom, hrvatskim, a nemam uopšte ove spiskove koje maločas citira gospođa Uerc-Reclaf. Verovatno je tehnička greška, pa vas molim da mi date kopije tih dokumenata koji se sad ovde razmatraju, da bih pogledao i ja šta je na njima.

TUŽILAC UERZC-RECLAF: Gospodine Miloševiću, ovi dokumenti su vam obelodanjeni.

SUDIJA MEJ: Ne obraćajte se njemu. Dokumenta su vam nesumnjivo obelodanjena, ali ako možete da nam pomognete, da nam date još jedan svežanj, ne morate sada, možete i kasnije i, ako možete, dajte nam i spisak na srpsko-hrvatskom, za optuženog, a ja bih hteo engleski prevod.

TUŽILAC UERZC-RECLAF: Izvinjavam se za ovo.

SUDIJA MEJ: Da li smo završili sa spiskom?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne, ima još nekih dokumenata. I to su ne toliko spiskovi, koliko pisma i ovlašćenja, a koji idu kao prilog uz te spiskove. Pre svega bih htela da se pozabavim dokumentom koji je označen brojem 57. Datum je 14. novembar 1991. godine. Kako ćemo mi to sad da nađemo? Ovde imamo, možemo da pomognemo poslužitelju. Ko je potpisao ovaj dokument? Pogledajte potpis.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Piše "Munja", ali sad ja ne mogu tačno da

znam po potpisu ko je potpisao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je postojala neka osoba sa nadimkom "Munja"?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Postojala je. Ja mislim da je to bio Boro Radosavljević, ili, ovaj Ö Samo malo da nađem i da se sjetim. Taj su nadimak koristili dvojica-trojica ljudi, koliko sam ja čuo. Neki su govorili da je to Veljko Vukelić, neki da je Boro Radosavljević, tako da ja ne znam ko bi to tačno mogao biti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Onda bih zamolila da pogledate dokument 58. To je jedno odobrenje od 5. novembra 1991. godine. Takođe je potpisano "Munja". I dole je nešto dodato rukom. Možete li to da nam pročitate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Piše: "Iza 'Munje' se krije Vukelić Veljko."

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, izvolite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, na tom dokumentu piše "Munja". Da. Ali nečijim rukama je napisano ovde: "Ko je to?" Dakle, direktno se sugerše odgovor, časne sudije. Evo, pogledajte taj dokument, a onda je dole napisano to.

SUDIJA MEJ: Da, vidimo dokument pred sobom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Htela bih sada da nastavimo sa dokumentom označenim brojem 62. To je jedno naređenje datirano na 27. septembar 1991. godine, iz Teritorijalne odbrane, opštinski štab Podravska Slatina.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, vidim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Možete li da nam pomognete ko stoji u potpisu? Da li možete da prepoznate taj potpis?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nemam prevoda.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li možete da prepoznate čije ime stoji u potpisu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim da Ö

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pogledajte potpis, da li sada čujete prevod?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, čujem sada.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je potpisao ovaj dokument? Da li prepoznajete taj potpis? Možete li da nam kažete ko je to?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Radosavljević. Ja mislim da je u tim dokumentima stajalo Radosavljević. Njegov potpis, mislim da sam vidio takav potpis.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Možete li da nam pročitate šta piše na pečatu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Podravska Slatina, SAO Krajina, opštinski štab Teritorijalne odbrane.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Šta piše na spoljnoj ivici?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Piše: "Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija".

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim vas, prokomentarišite nam to. Zašto na pečatu piše "Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija" i uz to piše "SAO Krajina"?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, ne znam. Oni su tamo i sami štampali pečat. Odnosno, oni sami pri Teritorijalnoj odbrani. Tako su oni bili različiti. Nisu bili u uniformi, nisu imali veze sa SAO Krajinom. Oni su to sami stavili, tako da ne znam, nije mi jasno. I kad se uporede sa ljudima iz drugih jedinica, bili su sasvim drugačiji, imali su sasvim drugačija neka obilježja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A što se tiče sadržaja samog dokumenta, ovde piše: "Na osnovu ukazane potrebe i smernica Glavnog štaba SAO Zapadna Slavonija, naređujem da se formiraju područna odeljenja stanice milicije Voćin, kako sledi." Znači to se tiče osnivanja nekih posebnih područnih, lokalnih odeljenja stanice milicije. Šta znače ova naređenja? Da li to znači da je Teritorijalna odbrana bila odgovorna i za policiju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste. Teritorijalna odbrana je formirala stanice policije na svojim lokacijama. Gdje su oni komandovali, imali su vlast nad njima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Od kada je Teritorijalna odbrana postala nadležna i za policijske stanice? Da li vam je to poznato?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, u stvari, od početka. Znači od samog rata, zavisi kako u kom mjestu, jer druga vlast nije bila, nego štabovi Teritorijalne odbrane. Pa su oni preuzimali tu funkciju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A sledeće što bih htela da pogledate, je mobilizacijski poziv sa datumom 28. novembar 1991. godine.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, vidim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nema posebnog broja. U to vreme, u novembru 1991. godine, da li je bilo opšte mobilizacije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ma nije bilo. To su sami, opet, štabovi Teritorijalne odbrane stavljali ljude koji nisu bili u sastavu njihovih jedinica, onda su oni sami pravili mobilizaciju, kako bi ih pokupili i kako bi ih stavili pod svoju kontrolu, pod svoju komandu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, ovde će mi biti potrebno pola minuta da nađem jedan dokument, a koji ne mogu da nađem sama. Sad mogu da nastavim. Izgubila sam tabulator. To je dokument broj 60. Molim da pogledate taj dokument. To je dozvola za slobodno kretanje na teritoriji SAO Krajine i Zapadne Slavonije.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, vidim taj dokument.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Gospodine, možete li da nam kažete ko je izdao ovu dozvolu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je bio, opet, Radosavljević, područni štab Podravska Slatina. Komandant. U to vreme su se izdavale ove dozvole za kretanje na teritoriji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je potrebna dozvola da se neko slobodno kreće?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa nisu komandanti dozvoljavali da se kreće vojska bez dozvole.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. To su bila sva pitanja o ovom dokaznom predmetu. Gospodine, pre nego što smo počeli da razgovaramo o ovom dokaznom predmetu, govorili smo o Šešeljevima ljudima.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su oni imali određenu reputaciju, takoreći?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa ljudi su se dosta njih plašili. Oni su bili dosta grubi. Nasrtali su i na domaće stanovništvo. Bili su često u alkoholisanom stanju, prijeli su. Bili su spremni, poneki od njih, da mogu da pljačkaju, bar tako su mi se žalili ljudi koje su opljačkali. To se videlo kasnije i iz dokumenata. Uglavnom, prema njima je bilo dosta nepoverenja u domaćem stanovništvu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je to važno za hrvatsko stanovništvo, ili za Srbe?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je važno i za Srbe i za Hrvate.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je Vojislav Šešelj dolazio u to područje i vršio smotre?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Je, bio je negdje u novembru 1991. godine na području Zvečeva i onda otišao u Ö Da postroji i obiđe svoje jedinice.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada kažete "da postroji svoje jedinice i obiđe", šta to tačno znači?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa tada se pričalo kako je on došao da izvrši smotru, da postroji svoje jedinice, da vidi u kakvom su stanju, kako su opremljeni, kako izgledaju, da s njima porazgovara, jer to znači da izvrši smotru, kao nekakav komandant koji je obišao svoju vojsku.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Zna li gde je tačno išao po Zapadnoj Slavoniji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa negdje između Zvečeva, Voćina i tamo gdje je on bio kod Podravske Slatine. Ne znam drugo mjesto.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je držao govore vojnicima? Da li vam je to poznato?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam da je držao govor pozdravni. I da je sa njima razgovarao

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kažete čuli ste. Da li ste čuli njega kako je držao govor ili ste čuli da je držao govor?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja nisam bio tamo kad je on držao govor, tačnije, nisam to mogao čuti, nego sam čuo da je on držao govor.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A ko vam je to pričao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pričali su to ljudi, domaće stanovništvo koje je tamo bilo. Pa se kasnije prepričavalo.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, molim da sada pređemo na privatnu sednicu, jer bih htela da razgovaramo o jednoj stvari koja se tiče ovog svedoka i Šešelja

SUDIJA MEJ: U redu.

(privatna sednica)

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su razne jedinice, već ste pomenuli da su u jednom trenutku razne jedinice otišle iz Zapadne Slavonije, kad je to bilo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, početak je bio 15. oktobra 1991. godine kad su otišli ljudi iz Grubišnog polja. Zatim, krajem oktobra, prije polovine novembra, Daruvarčani, a ovamo je izišla, Podravska Slatina, Orahovica i Pakrac je napustio, veći dio Pakraca je napustio 23., 24., do 27. decembra. Oni su išli u nekoliko valova, a sa njima su išli i ti dobrovoljci koji su bili u Slatini. Oni su polazili odozgo, negdje iz Slatine oko 15. oktobra do Vučja, pa onda kasnije Ö Iz, ovoga, iz, iz Voćina i iz Slatine. 15. decembra, pardon, to je bilo 15. decembra.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada je vojska otišla, šta je učinilo lokalno srpsko stanovništvo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Išlo je zajedno sa njima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Zbog čega su oni otišli? Da li je u to vreme bila neka velika hrvatska ofanziva ili je bio neki drugi razlog?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Kasnije se pokazalo da nije bila velika hrvatska

ofanziva, ali da su teritorijalci, kada su napuštali, pošto su bili vezani za porodice, znači teritorijalci su bili iz dijelova tih familija koje su tamo živjele i kad su oni krenuli, onda su uglavnom krenuli sa svojom ženom i djecom, išli su zajedno. Pokazalo se poslije da su za nekoliko dana ulazile hrvatske jedinice u to selo koje su onda vršile određene radnje u tim selima. To je nakon nekoliko dana

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada kažete “neke radnje”, na šta mislite?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa tada, kad je ušla hrvatska vojska u posavska sela, ona je isto pljačkala, palila, svu imovinu, mnoge kuće minirala, a od lokalnog stanovništva, neki su pobijeni, a neki su odvedeni u zatvore.

TUŽILAC UERZC-RECLAF: Časni Sude, sada bih htela da pređem na sastanak koji se tiče Vensovog plana (Vance Plan) i to moramo da uradimo na privatnoj sednici, jer se radi o vrlo posebnom sastanku.

SUDIJA MEJ: U redu

(privatna sednica)

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pomenuli ste RSK. Kada je ona osnovana?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: 26. februara u Borovom Selu pored Vukovara.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je osnovana, da li je RSK u Kninu osnovna pre tog datuma?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne, u Kninu je bila samo SAO Krajina.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je bio predsednik RSK?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Njen prvi predsednik je bio Goran Hadžić.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pre sastanka u Borovu Selu i osnivanja RSK, da li je održan sastanak u Glini?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam da je održan sastanak u Glini, a u vezi Vensovog plana, da je održana skupština SAO Krajine, gdje je tamo, Vensov plan prihvaćen.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: 26. februara 1992. godine, od čega se sve sastojala RSK? Od kojih sve teritorija?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ona se sastojala od SAO Krajine, SAO Slavonije Baranje i Zapadnog Srema i SAO Zapadne Slavonije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Zašto se pridružila Zapadna Slavonija?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Zbog toga što je ona vidila svoju šansu kroz provođenje Vensovog plana, da se formira jedno tijelo za pregovaranja i dogovaranja i da se uspostavi kontakt sa međunarodnom zajednicom, ali smo insistirali da sačuvamo autonomnost i da u RSK uđemo kao regionalna oblast, Srpska Autonomna Oblast Zapadna Slavonija, koja je ušla i u njene nove zakone u kojima se priznaje njena autonomnost.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Imajući u vidu vašu kritiku Gorana Hadžića kao lidera, zašto je on izabran za predsednika? Da li to znate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa toga časa je trebalo naći substituciju za Milana Babića, a pošto je on bio jedna od popularnijih ličnosti koji su proistekle iz rata, a tada je bio prihvaćen Vensov plan, onda se išlo na to da on bude predsednik republike, a Zdravko Zečević, koji je iz Benkovca, koji je pripadao tamošnjoj liniji, da on bude premijer.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Imenovanje gospodina Hadžića, da li je ono dogovoreno pre sastanka od 26. februara?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim da da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je to dogovorio? Da li to znate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Sad, to ne znam. Čuo sam da su se dogovorili, ali ko, ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A ko vas je o tome obavestio, o tom dogovoru?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To sam čuo na Skupštini SAO-a, 26. februara. Mislim da sam to čuo od Zdravka Zečevića.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je bio Ministar unutrašnjih poslova RSK?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Milan Martić.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je postojao ministar odbrane RSK i, ako jeste, ko je to bio?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bio je Savović, ne mogu se sad sjetiti imena.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je on bio profesionalni vojnik?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste. On je bio profesionalni oficir Jugoslovenske narodne armije, rodom je bio iz Pakraca, a prije ratnog vremenjena, poručnik

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste imali ministra finansija?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, to je bio Vojislav Dobrača.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je Vlada RSK imala redovan budžet?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa ona je sastavljala svoj budžet kako bi mogla da posluje, da radi, da finansira svoje institucije, svoje službe.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koji su bili vremenski periodi za budžet?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim da su u ono vrijeme bili negdje, u početku kvartalni, kasnije su se pravili za godinu dana.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se sećate koji je procenat sredstava potrošen na policiju i Teritorijalnu odbranu u budžetu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koji je bio izvor prihoda RSK na njihovoj sopstvenoj teritoriji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jedini izvor koji je mogao biti, to potiče od drveta i nešto malo proizvodnje koju su imali i od nafte u Istočnoj Slavoniji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koliko je to iznosilo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne znam to.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je RSK mogla, da li je mogla da se izdržava od prihoda koji je mogao da se prikupi na teritoriji RSK?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nije se mogla izdržavati. Nije bilo dovoljno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pa odakle su dolazila sredstva koja su bila

potrebna?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: U prvo vrijeme, ministar finansija i predsjednik republike su išli u Beograd na razgovore, ne znam sa kim, ali su dogovarali finansiranje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I kao rezultat tih razgovora, da li je neki novac i stigao? Da li to znate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja samo znam da je stizao novac, pošto smo dobijali plaće, pošto su plaćani računi, ne znam u kojim tranšama i u kojoj veličini.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako znate da su predsjednik Vlade i ministar finansija išli na razgovore u Beograd? Da li su vas oni o tome obavestili, da li su o tome unapred govorili?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Na jednoj od sjednica Vlade rekli su da moraju ići na dogovore oko monete, da moraju znati kako će se zvati novac, kako će biti obilježen, koja će biti njegova snaga, da idu dogovarati sa guvernerima banke u Beogradu, da moraju govoriti oko kofinansiranja, to su napominjali. Onda smo imali te sastanke, dosta u užem krugu, tako da ja nisam znao detalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad je to bilo rečeno?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je bilo negdje početkom, tamo, 1992. godine, april, maj.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su oni išli da bi se sastajali sa vlastima Srbije ili Jugoslavije? Da li to znate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Koliko sam ja čuo, sa vlastima Srbije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je gospodin Martić, ministar unutrašnjih poslova, takođe išao na razgovore u Beograd?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, išao je i on.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada je to radio, sa kime se tamo sastajao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Odmah u početku, kad se sastajala Vlada i formirala, on je odlazio u Beograd. Sa kim se sastajao, to ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li vas je on obaveštavao o svojim sas-

tancima? Da li je govorio šta je postigao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne, toga se ne sjećam.

SUDIJA MEJ: Ako je pogodan trenutak, sada možemo da napravimo pauzu. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, časni Sude. Molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže dokazni predmet C2449, tabulator 9. Gospodine, molim vas da pogledate potpis i pečat na ovom dokumentu. Da li prepoznajete?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Šta je to?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste potpis Stepanovića. I pečat Vlade.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Taj dokument spominje sastanak od 12. novembra 1992. godine kojim je predsedavao predsednik Srbije. Da li vam je poznat taj sastanak?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U to vreme kakva je bila finansijska situacija u RSK? Kasna jesen 1992 godine.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Mislim da je bilo problema sa plaćama vojnika, da su bile male plaće. I svuda je bila besparica.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je ta situacija, nakon toga, rešena?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, u stvari je bila kriza, ali ne takva kao u tom momentu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate da li je novac stigao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To se ne sjećam. Ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U ovom dokumentu, u drugom paragrafu,

stoji da se predsednik Srbije, gospodin Milošević, složio sa konceptom stvaranja odbrambenog sistema Krajine, a koji je bio zasnovan na nekih 23.000 ljudi u policiji, od kojih bi 5.000 ljudi bili redovni policajci, a 18.000 u brigadama. Da li je vama poznat taj koncept?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam čuo o brojevima ljudi, policije, ljudi i redovni sastav i brigade da su spominjane, ali nisam, ne znam sada tačno količine, ni njihov raspored.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U ovom dokumentu, nešto niže dole u sledećem paragrafu, stoji: "Predsednik Milošević rekao je da sredstva za održavanje opreme treba da se planiraju kroz Vojsku Jugoslavije koja će to da sprovodi, kao i da Vojska Jugoslavije treba da finansira aktivne oficire i civile koji su ostali u Krajini". Da li vam je poznato nešto o tome na koji način je finansirano održavanje opreme i na koji način su finansirani vojnici?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam čuo da je to išlo preko Vojske Jugoslavije. Sad ne znam na koji način, nego sad prvi put to u ovom dokumentu vidim, ali sam čuo da je to išlo preko Vojske Jugoslavije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kako ste to čuli? Gde je to bilo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa to sam čuo na jednoj od sednica Vlade, da će vojska biti finansirana preko Vojske Jugoslavije. I to krajem, negdje 1992. godine, početak 1993. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dobro. Taj nam dokument više ne treba. Molim da se svedoku pokaže dokument C584. To je tabulator 5. To su tri pisma i molim vas da pogledate prvo pismo. To je pismo od predsednika republike, Gorana Hadžića, upućeno predsedniku Srbije. Molim vas da prvo pogledate potpis i pečat na tom dokumentu. Molim vas da nam potvrdite da li su potpis i pečat originalni?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li prepoznajete potpis i pečat?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U ovom pismu govori se o potrebama u osoblju i opremi. Da li vam je ovo pismo bilo poznato u vreme kada je napisano?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne. Ja tad još nisam bio u Vladi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, ovo pismo nije datirano, ali u pečatu stoji da je primljeno u junu 1993. godine. A sada da pogledamo sledeće pismo: to je pismo od 13. aprila 1993. godine. Pogledajte opet, molim vas, potpis i pečat. Možete li nešto o tome da kažete?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Potpis je nepoznat. Nisam znao ko se potpisuje. Tu što piše "Mile Novaković", ne znam, a što se tiče pečata, takav je pečat bio i u vojsci.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koji je bio položaj Mileta Novakovića u to vreme?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: On je bio komandant Vojske Republike Srpske Krajine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pismo je upućeno Ministru odbrane SRJ, šta to znači?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa to znači da je naznačeno njemu, ministru odbrane SR Jugoslavije, da je njemu poslato pismo, da se traži ono što tu piše.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Zahtev se odnosi na oficire pravnike. Da li znate, da li je postojala potreba za takvim oficirima i da li su oni onda zaista i došli?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam slušao od ljudi da je bilo dosta problema u tome, da su bile neke stvari koje je trebalo pravno procesuirati. Sad, da li je to bio razlog toga, to ne znam, tad više nisam bio aktivan i ond, nisam dobio te informacije, pogotovu kad je vojska u pitanju, tu sam malo ponešto znao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Sledeće pismo, poslednje u ovom dokaznom predmetu, je zahtev za nabavku sredstava od 22. marta 1993. godine. Pogledajte, molim vas, prvo pečat i potpis.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Vidim. Pečat je nejasan, a i potpis pošto dobro ne znam te potpise Mileta Novakovića, a pečat je bio takav, vojni.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Hvala. Pre nego što pređemo na sledeći dokument, zaboravila sam nešto da vas pitam. Koju ste valutu imali u RSK?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Imali smo krajiški dinar.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je postojala centralna banka u RSK?
SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To se ne sjećam. To mi nije poznato.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže sada dokument C3383. To je tabulator 14. Gospodine, ovo je pismo od 28. aprila 1993. godine od gospodina Milana Martića, a upućeno je na nekoliko adresa na vrhu. Molim vas da pogledate pečat i potpis.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Vidio sam pečat i potpis. Ono koliko ja znam, odgovara originalu. Takav je bio pečat i potpis Martića.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se sećate da se u to vreme razgovaralo o povećanju plata policajaca?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne. Tad sam ja bio suspendiran, tako da za takve razgovore ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim da se sada svedoku pokaže dokazni predmet 4236. To je tabulator 23. Molim vas da pogledate pečate i potpise na zadnjoj strani dokumenta.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jedino mi nije poznat pečat. Ne pečat, već potpis Mileta Novakovića, nisam poznavao njegov potpis. Pečat, ove, vojske, to sam poznao i pečat Ministarstva unutrašnjih poslova.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Molim da se svedoku sada pokaže dokazni predmet 4236. Izvinjavam se ... Ne, to je taj. Broj 3769.

sekretar: Tabulator 17.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, ovo je pismo, koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova RSK uputilo Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije. Molim vas da pogledate pečat i potpis.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pečat odgovara ministarstvu, ali potpis ne znam čiji je. Vidim da nije Martićev, nečiji drugi potpis.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Gospodine, kada su stigle snage Ujedinjenih nacija (United Nations) u RSK.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa ja mislim da je to bilo negdje početkom marta 1992. godine, kad su dolazile.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada su snage Ujedinjenih nacija stigle, da li su vlasti Zapadne Slavonije sa njima sarađivale?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Šta je u Zapadnoj Slavoniji urađeno u vezi sa demilitarizacijom?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Zapadna Slavonija je izvršila demilitarizaciju, što znači da su oružje nosili samo policajci o pasu, drugo su bili sve civili i septembra 1992. je došao Marak Gulding (Marrack Goulding), podsekretar Ujedinjenih nacija, da nam zbog toga oda priznanje, jer smo to izvršili u roku i mogli smo ići korak dalje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste vi povećali količinu policijskih snaga u Zapadnoj Slavoniji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nije se povećalo ništa, ostao je isti broj policajaca i ono što su nosili, kažem, nije bilo bojno oružje, to je bio pištolj o pasu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je bio lokalni zapovednik Teritorijalne odbrane?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bio je pukovnik Jovo Čubrić koji je uspio u demilitarizaciji, posle toga je on bio u civilu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je njega u jednom trenutku neko smenio?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da, on je smenjen 1993. godine, negdje u aprilu mjesecu. I na njegovo mjesto je došao pukovnik Čeleketić i ponovo stvarao vojsku na prostoru Zapadne Slavonije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li to znači da je nakon smenjivanja Jovana Čubrića prestala demilitarizacija?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je ovaj novi komandir koji je, kako ste rekli da se zvao, odakle je on došao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čeleketić, on je došao iz Jugoslavije, on je rodnom iz Kikinde.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I šta je on radio?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: On je prvo formirao štabove, oficire, obukao, podijelio oružje ljudima, isturio straže, formirao položaje, formirao brigade, jedinice.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada je reč o sprovođenju Vensovog plana u Zapadnoj Slavoniji, da li ste vi pokušali da sprovedete u život i povratak izbeglica?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, to je bio plan da se vrate izbeglice i pregovarali smo sa predstavnicima međunarodnih organizacija da i to uradimo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su Srbi u Zapadnoj Slavoniji prihvatili reintegraciju Zapadne Slavonije u Hrvatsku?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesu. Bili su oni za to opredeljenje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gledajući bivšu SAO Krajinu, da li su se i oni zalagali, da li su i oni radili, za demilitarizaciju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne, oni nisu radili na demilitarizaciji. Ministar Martić je htio da stvori vojsku, snažnu vojsku i policiju i da drži granice teritorije pod kontrolom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako to znate? Da li ste išli tamo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam bio u Kninu kad je on se Ö Pregovarao i svađao se sa komandantima Ujedinjenih nacija. Nije prihvaćao kratko oružje. On je se tražio da milicija bude naoružana sa dugim cijevima, teškim mitraljezima Ö I vojska. I nije prihvaćao ovu demilitarizaciju koju smo mi prihvatili u Zapadnoj Slavoniji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se policija brojčano povećala u bivšoj SAO Krajini?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, ja sad ne mogu reći policija, kad je tu bila i vojska. Dobio sam plan koliko je brojčano stanje bilo, ali znam da je bilo dosta i vojske i policije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su se hrvatske izbeglice vratile u SAO Krajinu? Da li vam je to poznato?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nisu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U čemu je bio problem?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa nije bila još klima, tako je bilo oprijedljenje većine od članova Vlade da nema povratka izbjeglica, da je to još sve svježije. A otprilike se uslovi još nisu bili stekli da se izbjeglice vraćaju, kako Hrvata u Krajinu, tako i Srba u Zapadnu Slavoniju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Uz pomoć sudskog poslužitelja, htela bih da svedoku pokažem dokazni predmet 3765, tabulator 16. Gospodine, ovo je pismo Ministarstva unutrašnjih poslova u Kninu, datirano 28. septembra 1992. godine. Molim vas da pogledate potpis i pečat.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Vidim da je umjesto Milana Martića neko potpisao njega, a pečat odgovara Ö Ministarstvu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U ovom dokumentu pominje se useljavanje stanovništva u Škabrnju, Novigrad. Da li vam je to poznato?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam čuo o tome da Hrvati žele da se vraćaju ponovo, u svoja sela i gradove, gdje su nekada živjeli, ali sjećam se za Škabrnju i za Novigrad, za ovo drugo se ne sjećam. I za Baranju se sjećam, da je Hrvatska stalno vršila pritiske kako bi se izbjeglice vratile ponovo u svoja mjesta.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U ovom pismu, pominje se da će Vlada biti primorana da spreči njihov dolazak. Da li je Vlada RSK sprečavala ove ljude da dolaze iz Hrvatske?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sada ne znam tačno za taj slučaj, jer nisam bio, ovaj, u Vladi. Nisam u toku rata. Bio sam ... Izvinite, jesam. Jeste, nisu bili spremni ni za kakav povratak na tom prostoru. Nisu bili i Vlada je i inače stalno bila protiv povratka izbjeglica. To znam zbog toga što sam ja predlagao da se Srbi vraćaju, ali nisu imali mnogo razumijevanja za taj problem

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Sa ovim dokumentom smo završili. Da li znate da li je bivša SAO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem radila na demilitarizaciji ili na povratku izbjeglica? Jeste li me čuli?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Sad čujem, a malo prije, pola prijevoda sam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li to znate da li je bivša SAO Slavonija,

Baranja i Zapadni Srem, da li su vlasti u bivšoj SAO Slavonija, Baranja i Zapadni Srem radile na demilitarizaciji i na povratku izbeglica u svom regionu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nisu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A šta su oni radili?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, oni su držali postojeće stanje, znači da se Hrvati nisu mogli vraćati u taj prostor, a u tom prostoru su živjele izbjeglice iz Zapadne Slavonije, koje su izbjegle. Izbjegle iz Hrvatske. Oni su bili protiv povratka Hrvata u taj prostor.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kako su stajale stvari sa demilitarizacijom u tom prostoru?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Oni se nisu uopšte demilitarizirali. Ostalo je postojeće stanje kakvo je bilo. Jedino što nije bilo JNA, već domaćih ljudi, ali je ostala tehnika.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su vlasti u Jugoslaviji ili Srbiji podržavale politiku Zapadne Slavonije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa nismo nikad dobili jasnu podršku.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kakva je podrška za Knin i Istočnu Slavoniju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa mislim da su prema njima imali više razumijevanja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Rekli ste "mislim". Na osnovu čega mislite?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa zbog toga što kada smo, ja vjerujem da mi koji smo bili u Zapadnoj Slavoniji, za stvari koje su se razvijale unapred. Da je to neko podržavao, onda bi preporučivao da se to radi i u Istočnoj Slavoniji i Krajini, a ne samo mi u Zapadnoj Slavoniji. Nismo to nikad zvanično čuli, ali bili su dosta tijesni kontakti, koliko vidimo, sa rukovodstvom Krajine, odnosno republike sa Beogradom, znači da su ih podržavali.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Rekli ste za politiku Zapadne Slavonije da se promenila kada je došao novi vojni komandant. Da li su politički organi prestali da rade na sprovođenju Vensovog plana?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa tada je to preuzela, podijelila se ta Zapadna Slavonija, jedno krilo, okučansko, prihvatilo je ovu tvrđu radikalniju opciju i bila je za ponovnu militarizaciju, dok su opštinske vlasti u Pakracu i dalje nastavljale, koliko su mogle, u granicama koje su ih ograničavale, da i dalje saraduju sa međunarodnim snagama oko proširenja zona, oko Ö Sad spominjem nekakvu, normalniju, ja bih rekao, politiku, da se stanje stišava i da se ide naprijed, tako da su bile podijeljene i bile su, manje-više i pod komandom vojske i policije tada, u Zapadnoj Slavoniji. Odnosno, Vijeće je dobilo na svojem čelu čovjeka koji je bio blizak vojsci i policiji, tako da su oni tada krenuli zajedno u tu politiku.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se održao sastanak Skupštine u Zapadnoj Slavoniji 24. februara 1993. godine?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, to je bio sastanak Skupštine Zapadne Slavonije koja je razmatrala Daruvarski sporazum, a koji je potpisan 18. februara 1992. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li se nešto posebno desilo za vreme trajanja te Skupštine?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa za vreme trajanja te Skupštine, pošto su bila dosta pozitivna mišljenja o sporazumu, u jednom trenutku je došlo do opkoljavanja zgrade gdje se ta Skupština održavala. Došle su specijalne jedinice, to su oni mogli da daju takve nazive, "specijalna jedinica", "specijalna policija", na čelu sa Miščevićem i prijetili su, ako se takav sporazum prihvati na Skupštini, da će oni biti unutra potučeni, tako da su dijelovi ljudi iz same Skupštine polako napuštali Skupštinu iz straha da do toga ne dođe, a mi smo, da bismo izbjegli takav incident, odlučili da onda ni Skupština ne usvoji taj dokument, samo da bi spasili ljudske živote, mada je raspoloženje ljudi tada bilo, da je taj Daruvarski sporazum za njih riješenje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada kažete "specijalne jedinice", da li su to bile policijske ili vojne jedinice? Znete li uopšte?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Specijalne jedinice policije ili vojske. Nisam nikad mogao da shvatim šta su one.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Već ste pominjali da je ponovo počela militarizacija. Kako je ona finansirana? Da li znate? Na koji način su ljudi u Zapadnoj Slavoniji dobijali novac za ovo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, sve je tada išlo preko Knina. Knin je tada finansirao ministarstvo, policiju, policiju, vojsku, lokalne vlasti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste ikad čuli za “Plan Z4” (Z4 Plan)?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesam, čuo sam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakav je to bio “Plan Z4”?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je bio plan međunarodnih predstavnika za političko rješenje krajiškog prostora unutar Hrvatske, gdje su se davala određena autonomna prava tog prostora koji se zvao tada “RSK”. Predviđao je i položaj policije i davao oblik autonomije i političke i teritorijalne. Ja sad ne znam tačno, dio toga sam zaboravio, uglavnom, to je bio prijedlog međunarodne zajednice da se riješi pitanje Krajine unutar Hrvatske.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada se razgovaralo o “Planu Z4”?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa o njemu se počelo govoriti početkom 1995. godine, najpije onako stidljivo, da se išlo preko medija, ali zvanično se na Skupštini, koliko sam ja upoznat, u kranjoj liniji o njemu govorilo, jer su pojedini ljudi Krajine bili kod tih, kod tog plana Z4, da se njega, kao takvog, neće ni prihvatiti, već odbaciti, odnosno da se njega neće ni razmatrati, ni čitati. I to je učinio predsjednik republike, Milan Martić.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako to znate? Da li ste čuli lično da je on odbio taj predlog?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To sam gledao na televiziji, kad je on odbio da to komentariše. Nisam bio u Vladi više. Tad više nisam bio u Krajini, tad sam već bio u Hrvatskoj.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je gospodin Milošević imao neki stav u pogledu “Plana Z4”? Da li vam je to poznato?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ono što sam ja čuo od ljudi Ö Najprije ja sam lično smatrao da Milan Martić nije taj sporazum htio da prihvati i da je dobio, možda, od nekih svojih prijatelja takve predloge. A i kasnije sam čuo od jednog od Ministara vanjskih poslova Krajine, od Miše, Milivoja Vojinovića, da je njemu, kod tog plana, predsednik Milošević tada predložio da ga ne usvoji. To su njegove riječi bile. I mislim da sam od nekih kasnije slušao da su branili Martića. Međutim, ja sam bio ubijeđen da Martić nije htio iz vlastitih nekih razloga, pobuda, razmišljanja, ali ovo što sam čuo, to sam sada iznio.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada je gospodin Vojinović pomenuo gospodina Miloševića u ovom smislu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam to čuo negdje krajem 1997. godine od gospodina Miše Vojinovića. Ja sam ga lično pitao zašto to nije odmah prihvaćeno, pošto je on bio Ministar vanjskih poslova i on je tek naknadno, svojim aktivnostima, već kad je to bilo pred sam kraj ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, sada ste već puno puta pomenuli Milana Martića. Kakav je bio njegov položaj pre rata?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, on je bio, ovaj, u zgradi policije u Kninu, ne znam da li je bio komandir policije ili načelnik, znam da je bio u policiji Knina.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na kakvom je on bio glasu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: On se proslavio 17. avgusta, te 1990. godine kad je zatvorio prilaze Kninu, inače je bio dosta plah, odnosno eksplozivan, svadljiv, a da ne vrijeđam, mislim da za zadatke i poslove koje je preuzimao, mislim da nije bio baš dobro osposobljen da bi ih mogao provoditi. Imao je novčanu nagradu za takve aktivnosti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakav je bio njegov stav prema Hrvatima?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa od indiferentnog, na momente, pa uglavnom, veoma je bio protiv tog poretka i u odnosima sa njima, protiv pregovora, protiv razgovora, da se njima ne može vjerovati.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate kada je osnovana "Martićeva policija"?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim da je to bilo negdje u ljeto 1990. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kako se razvijala ta policija tokom godina?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ona se širila od Knina, pa do, polako prema Dalmaciji i Lici, na Baniji i Kordunu, kako su se stvari zaoštravale. Najpre je to bilo samo na području Knina i, ovoga, dio Like, a kasnije, u ratu se proširila i prema Baniji i Kordunu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U godinama kada je postojala Republika

Srpska Krajina, da li je "Martićeva policija" delovala na celoj njenoj teritoriji?
SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ta prvobitna "Martićeva policija", ko je obučavao prvobitnu "Martićevu policiju"?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam dosta i u to vrijeme je pisalo dosta u štampi da je u tom dijelu bio kapetan Dragan koji je pomagao dosta u domenu obučavanja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovu informaciju ste dobili samo iz sredstava javnog informisanja ili znate nešto lično o odnosu između njih dvojice?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam iz sredstava javnog informisanja, a kasnije sam u Kninu osetio netrpeljivost, Martića prema, ovome, kapetanu Draganu, mada on tada nije bio dolje, kad sam ja bio u Kninu. Ali ovako, kad se pominjao kapetan Dragan, vidim da je pokazivao grimansama da ga ne priznaje kao nekog stručnjaka.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su neki funkcioneri iz Beograda imali kontakte sa "Martićevom policijom"? Da li su imali neke veze sa njima?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam. Ja ih nisam vidio i to ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je gospodin Martić ikada pominjao neke funkcionere?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jednom prilikom ih je pomenuo. Posle sam čuo Frenkija i bio je nešto ljut na njega i njegovim dolaskom u policiju i njegovim ljudima, a za druge se ne sjećam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Koje bio ljut, Martić ili Frenki?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Martić je bio ljut.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A kada ste to čuli? Kada ste čuli tu primedbu od Martića?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To sam čuo negdje tokom 1992. godine

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su "Martićeva policija" i sam gospodin Martić imali kontrolu i nad policijom u Istočnoj Slavoniji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa mislim da je u Istočnoj Slavoniji jedan dio baš bio pod kontrolom, tamo su se stalno pravili incidenti oko Arkanovih, da

li policije ili njegovih pripadnika, njegovih jedinica i tu se stvarali nekakvi incidenti između Martića i Gorana Hadžića, a koji je navodno štitiio Arkanove ljude tamo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kada ste došli do ovih informacija i kakve su bile te informacije?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Prvo krajem 1992. godine, a radi se o tome što su to bili ljudi van kontrole Milana Martića, nisu njemu polagali račune, već, ovome, Arkanu, a on se nije slagao da oni budu nezavisni na tom prostoru, da se ponašaju bez njegove kontrole.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je došlo do nekog sporazuma? Da li su uspeli da se slože i reše tu situaciju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Dok sam ja bio u Vladi, stalno su bile neke varnice i nisam čuo za nikakav sporazum.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pomenuli ste u vezi sa SAO Krajinom predsednika Milana Babića. Da li je on imao kontrolu nad Martićem i njegovom policijom?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa Milan Babić je voleo da vodi apsolutizam, da je on vlast nad svima. Međutim, poznavajući Milana Martića, sumnjam da je on baš bio do kraja pod njegovom kontrolom. Mislim da je bio isto dosta slobodan. A Milan Babić je volio davati kakve ukaze, nadgledati i proglašavati se šefom za sve.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je Milan Martić imao kontrolu nad snagama Teritorijalne odbrane u SAO Krajini? Da li to znate?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je Milan Martić u jednom trenutku postao predsednik Republike Srpske Krajine?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste. Bio je predsednik početkom, ja mislim početkom 1994. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste videli neke delove njegove predizborne kampanje?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Da vidio sam i čuo. U to vrijeme dolazio je i u Zapadnu Slavoniju i radio sam njegovu predsjedničku kampanju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kakav je bio Martićev stav, njegova vizija u pogledu budućnosti RSK i njegove sopstvene budućnosti?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, on je stalno bio na ideji stvaranja saveza srpskih zemalja i nekoliko puta su se, tako, Skupštine i sastajale između Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, a u svojoj predsjedničkoj kampanji je, da li zbog toga da bi dobio izbore ili zbog toga što je mislio da tako učini, ja ne znam, on je govorio da će svoju predsjedničku palicu za veoma kratko vreme predati predsjedniku Slobodanu Miloševiću, da bude jedinstveni predsjednik. To je bilo u njegovoj kampanji, s njegove strane rečeno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li je gospodin Milošević nekako reagovao na takve izjave?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja to nisam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su mediji u Beogradu podržavali Martića u njegovoj predizbornoj kampanji?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa davali su mu dosta prostora.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate da li je "Martićeva policija" učestvovala u zločinima protiv hrvatskog stanovništva?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam čuo da je takvih situacija bilo, to sam samo čuo iz medija. Ne mogu to potvrditi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dok ste bili u RSK na položaju koji ste tada imali, da li ste ikad primetili da je Martić otpustio ili kaznio bilo koga ko je bio u njegovoj nadležnosti, za zločine nad Hrvatima?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne, to nisam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Uz pomoć sudskog poslužitelja, htela bih da svedoku pokažem dokazni predmet C3971 i taj dokument ima i "B" oznaku, za Bosnu, pošto se odnosi na oba segmenta suđenja. Gospodine, ovo je pismo Sekretarijata unutrašnjih poslova Vukovar, datum je 3. avgust 1992. godine, upućeno je MUP-u Knin. U potpisu stoji Dragan Lalić, Lazić, izvinjavam se. Da li znate tu osobu, Dragana Lazića?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pominju se specijalne jedinice pod nazivom "Crveni tigrovi". Da li znate za jedinicu sa takvim imenom, vezanu za selo Ernestinovo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja sam samo čuo za Crvene tigrove i Arkana kao njihovoga vođu, ali nemam sada percepciju za koje mjesto je to vezano, da li za Erdut, da li za Ernestinovo. Više me vezuje za Erdut, ne znam zbog čega, ali takvo mi je sjećanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Šta je bilo u Erdutu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: U Erdutu je bila, čini mi se isto jedna baza gdje se Arkan stacionirao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kažete "isto jedna baza". Da li je Arkan imao i druge baze?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim da ih je bilo još, ono što sam čuo, ne znam gdje. Moguće i to Ernestinovo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste ikad posetili logor za obuku u Erdutu?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako onda znate za njega?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa čuo sam kad smo imali sjednicu Vlade u Erdutu, da se tamo nalazi Arkan.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Hvala.

SUDIJA MEJ: Gospođo Uerz-Reclaf, siguran sam da imate na umu činjenicu da vam je ostalo još samo četvrt sata.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Gospodine, već ste pomenuli JNA u Zapadnoj Slavoniji. Da li znate da li je JNA i kako sarađivala sa "Martićevom policijom"?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pomenuli ste dolazak JNA u Zapadnu Slavoniju. Ko je bio Jovan Trbojević?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jovan Trbojević je bio oficir Jugoslavenske narodne armije koji je došao negdje posle, 31., ja mislim, oktobra na prostor

Zvečeva. On je rodom iz jednog sela, tamo kod Virovitice. Došao je sa još par svojih dobrovoljaca iz Novog Sada i onda je na nekoliko dana preuzeo komandu u Zapadnoj Slavoniji, koja je bila raspuštena, odnosno nije funkcionisala i bivši komandanti, odnosno nekoliko njih je napustilo Zapadnu Slavoniju i komandovanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li znate ko je poslao gospodina Trbojevića u Zapadnu Slavoniju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, on je jednom prilikom govorio da je on došao po naređenju Kadijevića, generala Kadijevića.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad je on to rekao?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja mislim u samom početku, kad je došao, da bi uspostavio autoritet.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim sudskog poslužitelja da svedoku pokaže dokazni predmet broj C4236.

sekretar: Tabulator broj 23?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Izvinjavam se. Pogrešno sam rekla. Mislim na C4238.

sekretar: Tabulator 24.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, na žalost u prevodu koji imate ovde u fascikli su neke stvari nečitke, međutim, ako pogledamo na BHS, videćete da je to sasvim čitko. Gospodine, ovo je dokument i datiran je 16. oktobra 1991. godine. Dolazi iz štaba Teritorijalne odbrane Zapadne Slavonije i to je izveštaj Ministarstvu odbrane. Kada ga budete pregledali, recite nam šta je taj dokument.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Ja ga dosta slabo vidim, ali tu je, koliko vidim, nekakav izveštaj o stanju, ali je baš nejasan dokument. Opisuje raspored jedinica po štabovima, bataljonima, borcima u Zapadnoj Slavoniji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ako pogledamo opštine navedene u ovom dokumentu i zapovednike po opštinama, recite nam, da li su ti podaci tačni?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. To je sve u vezi s ovim dokumentom. Pomenuli ste na početku vašeg svedočenja, rekli ste da su Srbi pobjegli iz Zapadne Slavonije. Kada se to dogodilo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Reći ću, to je bilo u nekoliko intervala: početkom, znači odmah 15. oktobra, Grubišno Polje, zatim mjesec dana kasnije Daruvar Ö

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Samo trenutak. Moram da vas zaustavim. Možda ste me pogrešno shvatili? Da li su ljudi otišli u nekoliko talasa iz Hrvatske, Zapadne Slavonije? Ne zanimaju me sad detalji. Osim 1991. godine, da li je tokom godina bilo više talasa?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jeste, bilo je i kasnije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Recite nam otprilike.

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bilo je veliki val 1995. godine, poslije velikih vojnih akcija "Bljesak" i "Oluja".

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gde su završili Srbi iz Hrvatske? Kuda su otišli?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa jedan dio je završio u Republici Srpskoj, jedan dio je završio u Istočnoj Slavoniji, a jedan dio u Vojvodini, odnosno u Srbiji, dolje na jugu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad kažete "dole na jugu", da li mislite na Kosovo?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Mislim na Kosovo i prostor oko Kosova.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako su Srbi tamo završili? Da li su oni tamo otišli dobrovoljno?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa mislim da nisu dobrovoljno odlazili iz Krajine, a kad su odlazili, onda sam čuo kasnije od njih, jer ja nisam bio u to vrijeme ovdje, da su bili usmjeravani u kojem će pravcu ići, tako je jedna grupa bila usmjeravana prema Kosovu, jedna prema Vojvodini, jedna prema Istočnoj Slavoniji. Nije im dozvoljeno bilo da idu baš gdje oni žele.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Oni koji su otišli u Vojvodinu. Recite da li je to, na neki način, uticalo na hrvatsko stanovništvo koje je živelo u Vojvodini?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa u takvim valovima izbjeglica, kada su odlazili za Srbiju, dešavalo se da je onda i jedan dio Hrvata iz Vojvodine dolazio u Hrvatsku. Mijenjali su kuće sa Srbima, imovinu, ovi koji su dolazili u Hrvatsku, ili su prodavali kuće.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su Hrvati napustili Vojvodinu dobrovoljno ili su bili proterani?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Neki su bili protjerivani, bilo je ekscesa, to sam čuo, a neki su, zbog same klime koja je bila poslije rata, iako nije na njih vršen konkretan pritisak i oni su odlazili. Čuo sam, isto, da je policija tada sprečavala takve incidente u Vojvodini, srbijanska i to sam čuo. A oni su iz straha odlazili i to sam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su Hrvati iz Vojvodine stigli u Zapadnu Slavoniju?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Bilo ih je koji su došli u Zapadnu Slavoniju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Jeste li se vi susreli s tim ljudima? Jeste li imali kontakte sa njima?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Sa nekima sam razgovarao, kad smo odlazili. Oni u to vrijeme nisu bili spremni za razgovor. Bili su neraspoloženi, nervozni, a i onda su tražili što prije sebi mjesto gde će moći da žive.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Srbi izbjeglice koje su pobile iz Zapadne Slavonije i otišle u Srbiju, jesu li oni u jednom trenutku bile uhapšeni?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Oni koji su otišli prema Istočnoj Slavoniji, ti jesu bili hapšeni. U stvari, Arkanova policija, da kažem, ne znam, njegovi ljudi, bili su ponižavani, tučeni, tako sam nešto čuo priča, jednu ili više priča o tome.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Jeste li razgovarali sa žrtvama takvih incidenata?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Jesam, sa nekim sam mojim zemljacima iz Pakraca razgovarao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kad su to oni uhapšeni i kad su ih tukli Arkanovi ljudi?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: To je bilo 1995. godine, posle maja mjeseca, znači šesti mjesec.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li su neki od njih uhapšeni u Srbiji? Da li ih je policija u Srbiji hapsila?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Čuo sam za neke da su bili uhapšeni i sprovedeni na front u Knin. I to sam čuo. Ne znam sad koja policija je bila.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, rekli ste nam da ste bili tokom više godina, da ste se borili za srpsku stvar miroljubivim putem. Isto tako, rekli ste nam kakve ste posledice pretrpeli u tom procesu. Jeste li ikada odustali od toga?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Nisam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Možete li to da nam objasnite?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa, evo i dosadašnja aktivnost ide u tom pravcu. Kao i do sada htio sam da se na tom prostoru riješi sve mirnim putem, da se izbjegnu sukobi, ukoliko je to moguće, da ljudi normalno žive. Sad radim sa mojim ljudima na povratku izbjeglica, organizaciju odnosa između Srba i Hrvata, jer znam da vrijedi, treba živiti zajedno, da su to imperativi i da na tome treba još raditi da se predrasude jednih o drugima otklone, da se stvore uslovi za povratak izbjeglica, kojih ima mnogo, koji to žele, ali ima još mnogo problema s kojima se suočavaju. I sada još uvijek na tome radim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I jeste li u tom radu ikada dobili neku podršku vlasti iz Beograda?

SVEDOK C-037 – ODGOVOR: Pa neku značajnu ne. Jedino sam ovih posljednju godinu dana, dvije, mogao reći da imam podršku vlasti u Beogradu na povratku izbjeglica i na normalizaciji odnosa.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, nemam više pitanja.

SUDIJA MEJ: Hvala. Vreme je da prekinemo ovu sednicu. Međutim, pre toga treba nešto da se kaže o kartama. Nakon što sam saslušao ovaj iskaz, ja mislim da bi bilo od pomoći, ne samo da dobijemo kartu relevantnog dela Hrvatske, nego i da na toj karti budu označene opštine, zato što imamo svedočenje o opštinama i treba da znamo gde su. Druga stvar je sledeća: ova sudnica je, po svemu sudeći, na raspolaganju u četvrtak posle podne. I mi sada razmišljamo da radimo u četvrtak i pre i posle podne. Reći ćemo vam kad budemo

znali tačne sata, a sada vas samo upozoravamo na ovaj uopšten način. Rasprava je završena. Gospodine C-037, moram i vas nešto da obavestim i situacija je sledeća: sutra moramo da saslušamo jednog drugog svedoka, a možda i prekosutra i zato vas molim da ponovo dođete kada vas o tome obaveste. Mislim da će to da bude u četvrtak, a možda i ranije. Tada ćete da završite sa svojim svedočenjem. Molim vas takođe da i dalje imate na umu ono šta sam vam rekao, da ne smete ni sa kim da razgovarate o vašem svedočenju.

SVEDOK C-037: Hvala.

SUDIJA MEJ: Rasprava se nastavlja sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo